MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ, ZAHRADNICKÁ FAKULTA V LEDNICI

ÚSTAV ZAHRADNÍ A KRAJINÁŘSKÉ ARCHITEKTURY

STUDIE ŘEŠENÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU VE VYBRANÉM OBYTNÉM SOUBORU

SÍDLIŠTĚ KOLAŘÍKOVA FRÝDEK – MÍSTEK

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce

Ing. Zora Kulhánková, Ph.D.

Vypracovala

Markéta Jurečková

Lednice 2015

Mendelova univerzita v Brně **Ústav zahradní a krajinářské architektury**		**Zahradnická fakulta**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce:	Markéta Jurečková
Studijní program:	Zahradní a krajinářská architektura
Obor:	Zahradní a krajinářská architektura
Vedoucí práce:	Ing. Zora Kulhánková, Ph.D.
Název práce:	**STUDIE ŘEŠENÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU VE VYBRANÉM OBYTNÉM SOUBORU**

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte literární prameny zabývající se soudobou tvorbou a obnovou veřejných prostorů obytných souborů.
2. Proveďte analýzy modelového objektu (historie, provozní vztahy, vnitřní a vnější obraz místa, funkční analýza, inventarizace zeleně).
3. Vypracujte návrh řešení veřejného prostoru vybrané lokality.
4. Odborná literatura bude doplněna a upřesněna během konzultace s vedoucím práce.

Rozsah práce:	20 stran textu, fotodokumentace, grafické přílohy A1

Literatura:

1. HALÍK, P. -- KRATOCHVÍL, P. -- NOVÝ, O. *Architektura a město.* 1. vyd. Praha: Academia, 1998. 204 s. ISBN 80-200-0665-6.
2. GEHL, J. *Cities for people.* Washington, DC: Island Press, 2010. 269 s.
3. *Duch & místo: uzdravování našeho prostředí.* 1. vyd. Brno: ERA, 2004. 273 s. ISBN 80-86517-95-0.
4. HOWARD, E. *Garden Cities of To-Morrow.* Cambridge: Massachsetts Institute of Technology Press, 1965. 168 s. ISBN 0-262-58002-0.
5. HRŮZA, J. *Charty moderního urbanismu.* 1. vyd. Praha: Agora, 2002. 94 s. ISBN 80-902945-4-5.
6. DAMEC, J. -- WILHELMOVÁ, D. Kam směřuje současná krajinářská architektura?. In *Dny zahradní a krajinářské tvorby 2011: role a význam oboru krajinářská architektura ve společnosti.* 1. vyd. Praha: Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, o.s., 2011, s. 4--6. ISBN 978-80-86950-11-2.
7. LYNCH, K. *Obraz města : The image of the city.* 1. vyd. Praha: Polygon, 2004. 202 s. ISBN 80-7273-094-0.
8. HRUŠKA, E. *Problémy súčasného urbanizmu.* 1. vyd. Bratislava: Vydavateĺstvo SAV, 1966. 411 s.
9. MINGUET, J M. *Sustainable urban landscapes.* Sant Adria del Besós (Barcelona): Monsa, 2008. 255 s. ISBN 978-84-96823-36-5.
10. HRŮZA, J. *Teorie města.* 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1965. 327 s.
11. GEHL, J. *Život mezi budovami : užívání veřejných prostranství.* 1. vyd. Brno: Nadace Partnerství, 2000. 202 s. ISBN 80-85834-79-0.

Datum zadání:	listopad 2012
Datum odevzdání:	květen 2015

Markéta Jurečková Autorka práce		**Ing. Zora Kulhánková, Ph.D.** Vedoucí práce
doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová Vedoucí ústavu		**doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.** Děkan ZF MENDELU

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: Studie řešení veřejného prostoru ve vybraném obytném souboru – Sídliště Kolaříkova Frýdek-Místek vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.*

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Lednici dne: 15.4.2015

Markéta Jurečková

Poděkování

Mé poděkování patří Ing. Zoře Kulhánkové, Ph.D. za inspirující myšlenky, ochotu a cenné rady. Poděkování patří také mé rodině za podporu během celého studia.

OBSAH

1. ÚVOD 6
2. CÍL PRÁCE 7
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED 8
   3.1 Vymezení pojmů 8
   3.2 Historický vývoj sídlišť a obytných souborů 9
      3.2.1 Sídlištní výstavba v Evropě 9
      3.2.2 Sídlištní výstavba v českých zemích 10
      3.2.3 Socialistická sídlištní výstavba 10
   3.3 Sociologie sídlišť 10
   3.4 Zeleň v obytných souborech 11
   3.5 Problémy obytných souborů 11
   3.6 Východiska a regenerace obytných souborů 12
   3.7 Příklady současných realizací a regenerací obytných souborů 13
      3.7.1 Rezidence Nová Karolina 13
      3.7.2 Obytný soubor na Vackově - Alfarezidence 14
      3.7.3 Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou 15
      3.7.4 Obytný soubor Ackermannbogen Stadtwald 16
      3.7.5 Teardrop park 17
      3.7.6 Hammarby Sjöstad 18
   3.8 Tendence tvorby současných obytných souborů 19
4. SPECIFIKACE ÚZEMÍ 20
   4.1 Identifikační údaje 20
   4.2 Lokalizace 20
   4.3 Přírodní podmínky 20
   4.4 Geomorfologie území 20
   4.5 Geologie území 21
   4.6 Pedologie území 21
   4.7 Klimatické podmínky území 21
   4.8 Hydrické podmínky 21
   4.9 Demografický vývoj území 21
   4.10 Historie 22
      4.10.1 Město Frýdek – Místek 22
      4.10.2 Urbanismus Frýdku – Místku 22
5. ANALYTICKÁ ČÁST 24
   5.1 Lokalizace 24
   5.2 Vila Aloise Macourka 24
   5.3 Historie čtvrti 24
   5.4 Širší vztahy 28
   5.5 Doprava 28
   5.6 Současný stav a vybavenost 28
   5.7 Technické sítě 28
   5.8 Obyvatelé 37
   5.9 Technické prvky 37
   5.10 Vegetační prvky 37
      5.10.1 Metodika inventarizace dřevin 37
      5.10.2 Metodika hodnocení 37
      5.10.3 Výsledky inventarizace 38
6. NÁVRHOVÁ ČÁST 41
7. VÝSLEDKY A DISKUZE 42
8. ZÁVĚR 42
9. SOUHRN 43
10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ 44
11. SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH 45
12. PŘÍLOHY 46

1. ÚVOD

Obytné soubory jsou jedním z nejstarších typů zástavby používaný už od starověku. V průběhu času se formy sídlišť měnily, ale jejich funkce zůstala pořád stejná.

Za největší období rozmachu výstavby sídlišť můžeme považovat průmyslovou revoluci, ale také období po druhé světové válce, kdy došlo k poničení velké části bytového fondu. V naši zemi jsou sídliště spjata se socialistickou érou. V této době byla vystavěna sídliště a obytné soubory, ve kterých lidé žijí dodnes, někdy se ještě jedná o původní obyvatele. Všeobecně můžeme říci, že se tento typ bydlení stal domovem pro přibližně třetinu obyvatel naší země.

Jak už bylo řečeno, většina sídlišť pochází z druhé poloviny dvacátého století a s tím se v dnešní době váže řada problémů, jak urbanistických, tak sociálních. Sídliště neodvratně chátrají a nevyhovují dnešním podmínkám a současným požadavkům. Aktuálním se proto stává téma jejich regenerace a řešení problémů kvality veřejného prostoru a dopravy.

2. CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je vytvořit zahradně architektonickou studii obytného souboru situovaného do části sídliště Kolaříkova ve Frýdku-Místku. Vytvořená studie by měla odpovídat potřebám obyvatel vybraného objektu a splňovat požadavky, které jsou kladeny na vybraný prostor. Studie by měla splnit estetické, provozní, kompoziční a funkční očekávání.

Cílem textové části je uvedení do tématu obytných souborů, jejich stručná historie a problémy, které s nimi souvisí. Na vybraných domácích a zahraničních realizacích poukázat na tendence, které převládají u nás a ve světě a následně je zhodnotit. V rámci textové části je zahrnuta specifikace modelového území, jeho historie, urbanistické řešení a přírodní podmínky.

Analytická část práce má za úkol jasně a stručně představit současnou situaci a problémy, které se na vybrané lokalitě nacházejí.

Návrhová část bakalářské práce má ukázat schopnost řešit a následně navrhnout veřejný prostor, který bude odpovídat požadavkům a typu řešeného prostoru doplněného o situaci, řezopohledy, perspektivy a detaily.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Vymezení pojmů

Město - Stabilizovaný, geograficky vymezený sídelní útvar s výraznou výrobní, správní a obslužnou funkcí.[1]

Obytný soubor - Cílevědomě navržená, komplexně vybavená, ucelená část obytné zóny.[2]

Panelový dům - Vícepatrové bytové domy stavěné stěnovým konstrukčním systému ze železobetonu.[3]

Panelová sídliště - Územně ucelená skupina bytových domů postavených panelovou technologií, která obsahuje minimálně 150 bytových jednotek.[4]

Parter města - Přízemní část města, obvykle do výše druhého podlaží, kterou člověk nejvíce vnímá a v níž se dostává do bezprostředního styku s městem jako uživatel nebo vnímatel. Zahrnuje povrch terénu, první až druhé podlaží budov, uliční mobiliář, zeleň atd. Jedná se o zorné pole chodce a místo jeho kontaktu s lidmi i objekty.[5]

Regenerace - Zahrnuje nejen stavební obnovu a údržbu určitého území, souboru staveb i objektu, ale zejména jeho funkční začlenění do městského, sídelního organismu, nalezení jeho vhodného současného poslání a očištění od všech nehodnotných součástí a nevhodných způsobů využití.[6]

Sídliště – Místo trvalého pobytu určité populace.[7]

Sídlo - Místo způsobilé k trvalému přebývání.[8]

Vegetační prvek - základní prostorotvorná složka díla zahradní a krajinářské tvorby. Je určen fyziognomií (vzhledem), prostorovým uspořádáním rostlin a způsobem pěstování.[9]

Veřejná zeleň - Veřejně přístupné plochy zeleně, většinou ve vlastnictví obce.[10]

Veřejný prostor - Místo, kde se setkávají lidé, kteří jsou si navzájem cizí.[11]

1/2/3/5/6/8 OBERSTEIN Ivo, CACH Jan. *Názvosloví urbanismu a územního plánování.* Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“. [online]. Dostupné z: http://www.uur.cz/slovnik2/default.asp?action=hl_retezec [cit. 2015-11-03]

4 POLEŠÁKOVÁ Marie a kol. *Regenerace panelových sídlišť - katalog příkladů za rok 2001.* Ústav územního rozvoje Brno. Brno 2003. s. 11.

7 ZADRAŽILOVÁ Lucie. *Domov na sídlišti: mýtus nebo realita? in Husákovo 3+1.* Praha, VŠUP, 2007. ISBN 80-86863-21-2, s. 40-41.

9 PEJCHAL Miloš. *Zásady a metodika navrhování dřevinných vegetačních prvků, Studijní materiál pro předmět „použití rostlin“*, MZLU v Brně, Ústav biotechniky zeleně v Lednici 2004

10 *Zásady a pravidla územního plánování: Názvosloví. Brno*: VÚVA, 1983. [online]. Dostupné z: http://www.uur.cz/slovnik2/default.asp?action=hl_retezec [cit. 2015-11-03]

11 Veřejný prostor. [online]. Dostupné z: http://www.la-ma.cz/?p=145 [cit. 2015-11-03]

3.2 Historický vývoj sídlišť a obytných souborů

Bloková zástavba patří k nejstarším typům urbanistického uspořádání prostoru. Za předchůdce dnešních obytných souborů můžeme považovat obytné osady, jejichž vznik se datuje už do starověku. Jsou to pravděpodobně sídliště pro egyptské řemeslníky a dělníky, kteří se podíleli na stavbách pyramid, královských hrobů a zádušních chrámů. Archeologické nálezy potvrzují, že se sídlištní forma zástavby objevila i na území Středomoří. Takovým osadám nechybělo zázemí a občanské vybavení. Jedním z typů obytných souborů jsou vojenské tábory římských legií, stejně jako města pro vojenské vysloužilce.[1]

3.2.1 Sídlištní výstavba v Evropě

Původní formy dnešních sídlišť se začínají projevovat už v renesanci, kde například Filarete popisuje ve svém traktátu uspořádání ideálního města doplněného o sídliště řemeslníků, kteří by měli pracovat na stavbě těchto měst. Dělnické sídliště mělo být městem rozprostírající se kilometr kolem vodního kanálu rozčleněné na pravidelné čtyřúhelníky. Předobrazem dělnických sídlišť byla geometricky uspořádaná čtvrť Fuggerei složena ze skupiny sourodých objektů s jednotně řešenými byty uvnitř. Tímto započal vývoj různých typů dělnických sídlišť a kolonií.

Vývoj obytných souborů je v Evropě především spjatý s anglickou průmyslovou revolucí v 19. století. V této době se Evropa potýkala se špatnými hygienickými a sociálními podmínkami v chudinských průmyslových čtvrtích. To vedlo ke snahám o zlepšení úrovně bydlení nejchudších vrstev obyvatelstva. Majitelé továren pochopili význam spokojenosti svých zaměstnanců a začali jim vytvářet lepší životní podmínky. Následně se tento typ urbanistické zástavby přesunul do Německa a USA. Podoba zástavby byla různorodá, od nekonečné řady dvoupodlažních domů až po obrovské komplexy. Problémem, jak důstojně ubytovat velké množství lidí na jednom místě za dostupnou cenu, se zabývala řada podnikatelů, reformátorů až pak následně se touto otázkou začali zabývat také architekti.[2]

V roce 1929 byly na zasedání kongresu CIAM stanoveny zásady o bytech pro existenční minimum, následně byly v roce 1930 zveřejněny představy o tom, jaké je nejvhodnější zastavění, oslunění, provětrávání a orientace ke světovým stranám. Ideálem se stal systém paralelně řazených domů se stejnou orientací, nazývaný „prší, prší“, který umožňoval montáž domů pomocí jeřábů.

První projektované a stavěné sídelní celky v Evropě se začaly stavět ve 20. a 30. letech minulého století, ještě pod vlivem teorie zahradních měst si zachovaly lidské měřítko jak ve své výšce, velikosti, prostorového uspořádání i výtvarného řešení. Z tohoto období pochází berlínská sídliště i vídeňské „obytné dvory“, které dodnes patří mezi významná díla moderní architektury.

Rozvoj sídlištní výstavby souvisel především s poválečnou bytovou nouzí, ale také s „baby boomem“, který po druhé světové válce přišel. Tento typ staveb se rozvíjel ve válkou poničeném Německu a Francii, ale také v řadě dalších evropských zemích. Tyto byty neměly být pouze rychle stavěny, aby uspokojily bytovou nouzi, ale také měly být finančně dostupné širokým vrstvám obyvatel. Po válce se lidé stěhují z vesnic do měst a tím se samozřejmě zvyšuje poptávka po bydlení. Faktorem pro rozvoj tohoto typu bydlení byla myšlenka urbanistů a architektů vytvořit sociálně smíšené obytné oblasti, ve kterých by byly promíchány sociální vrstvy.[3]

Ve druhé polovině 50. let bylo vyprojektováno „vzorové“ berlínské sídliště Hansaviertel jako součást Mezinárodní stavební výstavy IBA. Toto sídliště oplývalo vysokým standardem, architektonickou úrovní, dobře upraveným parterem a bohatou zelení, které se však nemohly promítnout do běžně stavěných sídlišť. [4]

Od konce šedesátých let došlo k masovému rozvoji sídlišť ve východní Evropě, kde pro ně vznikly výhodné politicko-ekonomické podmínky. Sídliště se staly symbolem rychlého a levného bydlení. Mezi sídliště, u kterých převažují pozitivní vlastnosti pro život, můžeme zařadit satelitní sídliště Välingby u Stockholmu, Tapiola jako satelitní předměstí Helsinek a Nordweststadt ve Frankfurtu nad Mohanem.[5]

V západní Evropě se s výstavbou sídlišť ustalo už v sedmdesátých letech, ve východním bloku až o dvacet let později.[6]

Zvláštním typem sídlišť v dnešní době jsou administrativní seskupení budov na okraji velkých měst, které mají odlehčit tlaku na městská centra. Za další typ sídlišť můžeme považovat velká nákupní centra, která vznikají vlivem suburbanizace na okrajích velkých měst u dálnic, kde poskytují dobrou dopravní dostupnost, skladovací prostory a širokou nabídku obchodních prostorů.[7]

1/4/7 HRŮZA Jiří, ZAJÍC Josef. *Vývoj urbanismu*. 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1.

2/5 HRŮZA Jiří, ZAJÍC Josef. *Vývoj urbanismu.* 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1., MUSIL, Jiří a Irena LÉROVÁ. *Lidé a sídliště.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 333 s.

3/6 MUSIL Jiří, LÉROVÁ Irena. *Lidé a sídliště.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 333 s.

3.2.2 Sídlištní výstavba v českých zemích

Sídlištní výstavba v českých zemích se mírně odlišuje od sídlištní výstavby západní Evropy. Tato odchylka je dána časovým posunem a délkou jejího trvání. V západní Evropě éra sídlištní výstavby trvala od konce války a vrcholila v 60. – 70. letech 20. století a byla ukončena silnou kritikou. U nás se sídlištní výstavbou započalo koncem 50. let, její vrchol nastal v 70. letech a ukončena byla až Sametovou revolucí. Naše sídliště jsou ještě relativně „mladá“ a stále v nich žijí jejich první obyvatelé. Dalším rozdílem oproti zahraničí je, že u nás sídliště nevznikala jako sociální bydlení a ani dosud se jimi nestala. Na sídlištích žijí různé sociální skupiny obyvatel různých věkových kategorií, problematika se tak dotýká všech vrstev společnosti. Výstavba sídlišť probíhala na základě urbanistické koncepce jako celku, ale v průběhu výstavby často docházelo ke změnám. Vzorem pro výstavbu sídlišť byly vyspělé země, které zakládaly sídliště většinou mimo intravilán tzv. na „zelené louce“.

Výstavba sídlišť v padesátých letech souvisí s rozvojem těžkého průmyslu především na Ostravsku a Severočeské pánvi. V souvislosti s rozvojem průmyslu rostla i poptávka po rychlém a levném bydlení. Tento jev byl spojen s přílivem pracovní síly z venkova a okolních zemí, proto se v těchto lokalitách rozvíjela bytová zástavba, která ale byla charakteristická svým nízkým standardem bydlení. Na Ostravsku se s rozvojem průmyslu vytvořila celá nová města jako je Havířov a Poruba. Zároveň jsou tyto dvě města příkladem vývoje poválečné bytové výstavby od Sorely po hromadnou panelovou výstavbu. V Praze představují sídliště více než třetinu bytového fondu, který se rozprostírá kolem obvodu celého města.[1]

3.2.3 Socialistická sídlištní výstavba

Největší rozvoj bytové zástavby nastal ve východní části Evropy. Architektura nově stavěných sídlišť byla inspirována funkcionalismem a vycházela z myšlenky levného a rychlého bydlení pro všechny vrstvy obyvatel. S tím souvisí řada problémů, které přetrvávají dodnes. Sídliště se v komunistických zemích východního bloku staly standardním typem bydlení středních vrstev, kde se udržela rozmanitá sociální skladba obyvatel a nevytvářely se gheta, jako tomu bylo v západních částech Evropy.[2]

Bytová výstavba se za socialismu stala součástí státního plánu, který byl součástí širšího plánu rozvoje životní úrovně. Socialistická bytová politika do velké míry určovala podobu i sociální strukturu sídlišť, kde bylo hlavním cílem uspokojení potřeb obyvatelstva. Výstavba i užívání bytového fondu byla regulována státem, národním výborem a právními normami. Důležitou složkou bytové politiky se stala regulace, která se především týkala stabilizace nájemného. Hlavním důvodem této regulace bylo udržení ceny nájemného a zachování myšlenky dostupnosti bydlení pro každého.[3]

3.3 Sociologie sídlišť

V České republice je 62 456 bytových panelových domů, ve kterých se nachází 1 138 069 bytů. Celkově bytový fond představuje bydlení pro zhruba 3 186 590 obyvatel. Odlišností této zástavby od ostatních typů je jeho velikost a počet obyvatel, který se často rovná počtu obyvatel žijících ve středně velkých městech. Typickým prvkem sídlišť je jejich velmi rychlý vznik, se kterým souvisí řada problémů a nedostatků, ty se projevily až za nějakou dobu a nebylo možné na ně včas reagovat. Kdežto při pozvolném růstu a vývoji města se negativní příčiny odhalily včas a dále se v nich nepokračovalo.

Pro skladbu obyvatel žijících v sídlištích postavených v druhé polovině 20. století je charakteristické, že se jednalo především o ekonomicky aktivní obyvatele, především rodiny s dětmi mladšího až středního věku. Velké množství obyvatel těchto sídlišť se přistěhovalo z venkova či jiných měst. Z tohoto hlediska vyplývala řada problémů. Jelikož se jednalo o demograficky nevyrovnanou strukturu obyvatelstva, byly vytvářeny veliké nároky na vybavení. Hlavním důvodem bylo velké množství dětí, které ve stejnou dobu procházely všemi stupni školského systému. Po jejich odchodu zůstala předimenzovaná vzdělávací zařízení prázdná a nadbytečná. Protože z demografického hlediska dětí ubývá, mění se tyto zařízení postupně na herny, pivnice a restaurace. Dalším sociologickým problémem sídlišť je nedostatek pracovních příležitostí v místě bydliště, proto dochází ke každodenní migraci obyvatel za prací. Lidé ze sídliště odjíždějí za nákupy a službami, protože v místě jejich bydliště je zásobení službami nedostatečné. Přes den tu zůstávají na sídlišti pouze ti, kteří jsou na místo bydliště přímo vázáni, jsou to především maminky s dětmi, školáci a důchodci. Občanské vybavení často neodpovídá požadavkům obyvatel. Sídliště jsou převážně noclehárnami s odlišným způsobem života než v jiných městských částech. [4]

---

1 HRŮZA Jiří, ZAJÍC Josef. *Vývoj urbanismu.* 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1., MUSIL, Jiří a Irena LÉROVÁ. Lidé a sídliště. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 333 s.

2 HRŮZA Jiří, ZAJÍC Josef. *Vývoj urbanismu.* 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1., KOCH, Wilifried. *Evropská architektura: encyklopedie evropské architektury od antiky po současnost*. 1.vyd. Praha: Ikar, 1998, 551 s. ISBN 80-7202-388-8.

3 MUSIL Jiří, LÉROVÁ Irena. *Lidé a sídliště.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 333 s.

4 SCHMEIDLER Karel. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě.* Vyd. 2. Brno: Zdeněk Novotný, 2001, 292 s. ISBN 80-238-6582-x.

3.4 Zeleň v obytných souborech

Při výstavbě obytných souborů se kladl důraz především na výstavbu nových bytů a plochy zeleně byly brány pouze jako zbytkové území. Toto je důvodem, proč vznikly plochy s koncepčně odtrženou strukturou, špatnými stanovištními a inženýrskými podmínkami. Volný prostor, který vznikl mezi budovami, byl pouze volným místem, které mělo splňovat světelné a technické parametry. To, co nejvíce ovlivňuje náplň parteru obytných souborů je samotné urbanistické řešení, typ zástavby, její podlažnost, počet obyvatel a lokalizace souboru v rámci města.

Při zakládání zeleně v nově vystavěných obytných souborech se očekával okamžitý efekt, proto byly použity technologie pro vysazování a přesazování vzrostlých stromů. Dalším požadavkem, který se kladl na plochy zeleně, bylo zlepšení klimatických, hygienických podmínek, které měly plnit funkci odhlučňující bariéry. Jelikož vegetační úpravy probíhaly bez jakéhokoliv projektu nebo byl projekt pozměněn, docházelo k problémům s životností vysázených rostlin, jejich odstraňováním, ale také vznikly problémy s jejich základní údržbou a nadměrným stínem. I když byl kladen požadavek na okamžitý efekt zeleně, byl zcela opomenut potenciál rychle rostoucích rostlin.

Všechny problémy spojené se zakládáním zeleně v obytných souborech se podepsaly na celkovém stavu dřevin. Jejich vysoký podíl úhynu byl způsoben především špatnou volbou sortimentu, pomíjením jejich stanovištních podmínek a požadavků na expozici a světlo. Další problém spočíval v tom, že se z velké části jednalo o výsadby bez projektu. Svůj podíl na špatném stavu dřevin a jejich úhynu měla technologie výsadby a její následná péče.[1]

3.5 Problémy obytných souborů

V současné době se musíme vypořádat s řadou problémů, které se váží k typu bydlení, které vzniklo po druhé světové válce. Potýkáme se s řadou problémů sociálních a urbanistických. Jde především o monofunkčně řešené plochy s převažující obytnou funkcí a monotónní rozvolněnou zástavbou nevhodného měřítka objektů i okolních prostorů. Musíme se vypořádat s řadou dalších problémů, jako je špatná diferenciace prostorů, prostorová orientace v rámci bloku, chybějící městotvorné prvky, jako jsou ulice a místa setkávání. Hlavní problém spočívá v dopravní dostupnosti a napojení na dopravní systém města, ve vybavenosti, nedostatku parkovacích míst a garáží. Často se tyto lokality potýkají se špatným napojením na systém městské zeleně a okolní krajinu.

Stávající situace se musí vypořádat s nízkou estetickou hodnotou budov, které mají především stereotypní vzhled a chybí jim jakákoliv odlišnost nebo architektonický detail. Nevhodné je také dispoziční řešení a velikost bytových jader, které jsou v současné době zchátralé a opotřebované.

Obytné soubory se potýkají s řadou problémů, které se týkají parteru. Hlavním důvodem je nevhodně a nedostatečně řešený program a provoz. Navíc plochy tříští a znehodnocují prvky technického vybavení (stožáry, osvětlení, sušáky na prádlo atd.), které jsou nekoncepčně rozmístěny do volné plochy a komplikují lidem přístupnost prostoru pro rekreaci, mechanizaci i údržbu. Nedostatečné je členění ploch na veřejné, poloveřejné a soukromé a jejich nízká nabídka aktivit a z toho vyplývající možný konflikt v území. Nízká estetická úroveň prostoru je dána především nečitelným kompozičním záměrem a malou proměnlivostí kompozice.

Obytné soubory se potýkají s nízkou ekologickou úrovní, která je dána technickým provedením některých jejich prvků. Hlavním problémem je množství a velikost zpevněných ploch nepropustných pro vodu i vzduch, s tím souvisí odvádění veškeré srážkové vody do kanalizace místo jejího dalšího využití. Na mnoha místech neodpovídají stanovištní podmínky požadavkům rostlin a zdaleka není využito možnosti vytváření přírodně podobných společenstev. Venkovní prostory celkově postrádají vegetační prvky, které by formovaly a rozdělovaly prostor. Problematika vegetačních prvků v obytných souborech a sídlištích se potýká také se špatnou lokalizací (příliš blízko budov), nedostatečnou pestrostí, proměnlivostí a nevyužití potenciálu rychle rostoucích a pnoucích rostlin. Obytné soubory se potýkají také s nízkou vitalitou a celkovou kvalitou rostlin a jejich nedostatečnou odolností vůči negativním vlivům, jak obyvatel, kteří ji přímo poškozují, tak nevhodným typem stanoviště. Všechny tyto parametry se promítají do jejich celkového špatného stavu, který následně může ohrožovat zdraví lidí.[2]

1 SOUČEK Vladimír, ŠONSKÝ Drahoslav. *Zeleň v nových obytných souborech*: [Investice do rozvoje vzdělávání, reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]. Praha: MON, 1981, 118 s.

2 PEJCHAL Miloš. *Použití rostlin v panelových sídlištích - Studijní materiál pro předmět Použití rostlin, MZLU v Brně*, Ústav biotechniky zeleně v Lednici, 2007., SOUČEK, Vladimír a Drahoslav ŠONSKÝ. *Zeleň v nových obytných souborech: [Investice do rozvoje vzdělávání,* reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]. Praha: MON, 1981, 118 s.

3.6 Východiska a regenerace obytných souborů

V rámci regenerace obytných souborů je potřeba vytvoření příležitostí pro nové typy zeleně, jako je ozelenění střech, fasád, balkonů, teras a zahrádek, které patří k bytům. Vegetační prvky mohou esteticky zlepšit vzhled domů, zvýšit jejich tepelnou izolaci a mikroklima. Na druhou stranu mohou narušit statiku a technické vlastnosti domu.

Pomocí rostlin můžeme snížit negativní vzhled sídlišť, docílit tak větší identifikace obyvatel s daným místem. Další možností je zapojit obyvatele do návrhu, případně i realizace regenerace volných ploch. Při regeneraci je potřeba vybrat vhodný typ vegetačních prvků, jeho prostorovou, druhovou strukturu a celkové zasazení do prostoru. Důležitou roli hraje především kvalitní příprava stanoviště, rostlinný materiál a zabezpečení proti mechanickému poškození. Důležité je respektovat a využívat stávající vegetační prvky a dbát na to, aby nebyly poškozovány.

Použitím rostlin můžeme zlepšit členění prostoru, přispět ke zmírnění monotónnosti, nevhodného měřítka, nedostatečné členitosti prostoru a špatné prostorové orientace. Ekologickou hodnotu území můžeme zvýšit odstraněním nepropustných povrchů, vytvořením nových prostor pro rostliny a zlepšení stanovišť stávajícím rostlinám. Při navrhování musíme akceptovat i nároky obyvatel na vegetaci.

Při regeneraci ploch sídlišť se musíme vypořádat s řadou problémů, které vznikly v průběhu projektování, realizace a následné údržbě. Musíme brát v potaz i náklady, legislativu, údržbu, zatíženost ploch, vysokou koncentraci osob a akceptovatelnost návrhu obyvateli. Měli bychom se zamyslet i nad tím, jaké budou v budoucnosti požadavky společnosti na bydlení, jaké budou ekonomické, vědecké a technické možnosti, ale také budoucí změny přírodních podmínek v důsledku globálních změn klimatu.[1]

1 PEJCHAL Miloš. *Použití rostlin v panelových sídlištích - Studijní materiál pro předmět Použití rostlin*, MZLU v Brně, Ústav biotechniky zeleně v Lednici, 2007

3.7 Příklady současných realizací a regenerací obytných souborů

3.7.1 Rezidence Nová Karolina

Lokalizace: Ostrava

Autor: KRR Architektura s.r.o.

Investor: Gemo Olomouc, spol. s.r.o.

Rok realizace: 2010-2012

Rezidence Nová Karolina je součástí první etapy regenerace území jižní části Ostravy, která se nachází na sanovaném území bývalé koksovny Karolina. Základní myšlenkou projektu bylo vytvořit vysoce atraktivní městskou čtvrť, která bude rozvíjet městské centrum. Na tuto situaci reaguje urbanistické a dopravní řešení pěších zón, ulic a silnic, které navazují a rozvíjejí stávající dopravní strukturu města. Půdorysné rozložení komplexu má přibližný tvar písmene „C“. Rezidence je sestavena z rozdílných bytových komplexů různých půdorysných rozměrů a výšek, které na sebe navazují a navzájem se doplňují. Do přízemí budov jsou situovány komerční prostory pro obchody, služby a administrativu. Součástí obytného komplexu je podzemní parkování pro obyvatelé domů, předzahrádky u přízemních bytů, které navazují na ostatní plochy zeleně doplněné o mobiliář a dětská hřiště. Horní patra bytů mají k dispozici velkou střešní terasu. Tato rezidence dává možnost moderního bydlení pro všechny, kteří chtějí žít v blízkosti středu města s dostupnou kulturou, úřady a institucemi, blízkými nákupními a zábavními centry. Zároveň však nabízí bydlení v klidu a soukromí.

Rezidence je označována jako „Family friendly“ tedy ideální bydlení pro rodiny s dětmi. V klidové zóně dvorního traktu je umístěno dětské hřiště a klidové zóny jsou doplněny odpovídajícím mobiliářem. Tyto prostory jsou přístupného pouze vlastníkům bytových jednotek. Všechny bytové sekce jsou vybaveny komorami pro odložení kočárků a kol. Venkovní prostor obytného souboru je také vybaven oploceným prostorem pro volný pohyb psů a je doplněn vhodným mobiliářem. Tento obytný soubor se snaží být šetrný k životnímu prostředí. Každá bytová jednotka má svůj odečet energií. Součástí komplexu jsou nádoby na separovaný odpad a zapojení do systému sběru tříděného odpadu. Rezidence také myslí na seniory a hendikepované osoby, celý komplex je přístupný bezbariérově a je dostatečně dimenzovaný.

Rezidence Nová Karolina Dostupné z: http://www.gemodevelopment.cz/rezidence-nova-karolina-d16.html [cit. 2015-15-03]

Rezidence Nová Karolina Dostupné z: http://www.rezidence-novakarolina.cz/okoli-projektu.html [cit. 2015-15-03]

Obrázek 1. Předprostor obytného souboru

Obrázek 2. Vnitřní část s dětským hřištěm

Obrázek 3, 4. Vnitřní polosoukromý prostor s jezírkem

3.7.2 Obytný soubor na Vackově - Alfarezidence

Lokalizace: Praha 3 Žižkov, Česká republika

Autor: Unit architekti, Jiran Kohout architekti, Michal Kohout, David Tichý, Zdeněk Jiran

Spolupráce: Adrian Ewig, Zdeňka Pavelková, Ateliér a05

Investor: Metrostav Vackov, a. s.

Rok realizace: 2006-2012

Obytný soubor na Vackově je v českých podmínkách jedinečný obytný komplex, vytvořený na základě dlouhodobého výzkumu obytného prostředí. Projekt reprezentuje kompaktní městskou zástavbu a snaží se ukázat možnou variantu do budoucna. Jde o moderní městské bydlení, které splňuje požadavky služeb, dopravní dostupnosti, pohodlí, klidu a soukromí. Celý komplex pracuje s rozčleněním jednotlivých částí na prostor soukromý, polosoukromý a veřejný. Komplexy budov jsou rozčleněny do částí, které mají svou polosoukromou oplocenou část, která je ztvárněná jako zahrada. Jednotlivé polosoukromé části propojují veřejnosti přístupné cesty doplněné vegetací a mobiliářem, které slouží jako místa k odpočinku a rekreaci. Tyto cesty ústí do centrální části, která slouží jako neformální centrum doplněné lavičkami a je propojeno s dětskými hřišti. Charakter objektu dotváří kvalitní použití materiálů, ale i provedení fasád jednotlivých domů. Směrem dovnitř polosoukromých prostor jsou dřevěné fasády, které dotvářejí útulnou domáckou atmosféru, směrem ven do ulice jsou reprezentativní cihlové fasády. Na pochozí plochy je použita kombinace materiálů – betonová dlažba a žulové kostky.

Obytný soubor na Vackově - Alfarezidence [online]. Dostupné z: http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=3958 [cit. 2015-11-03]

Obytný komplex na Vackově [online]. Dostupné z: http://www.unitarch.eu/aktuality/rezidencni-komplex-na-vackove-dokoncen/ [cit. 2015-11-03]

Obrázek 5. Polosoukromý prostor

Obrázek 6. Dětské hřiště

Obrázek 7,8. Vnitřní prostory obytného souboru

7

8

3.7.3 Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou

Lokalizace: Praha 3 Žižkov, Česká republika

Autor: Ateliér a05

Spolupráce: Ing. Arch. Tomáš Bílek, Ing. Jan Krpata, Ateliér Via

Investor: Městská část Praha 3

Rok realizace: 2011

Jako příklad zdařilé regenerace obytného souboru můžeme považovat vnitroblok za Žižkovskou vozovnou, který získal v roce 2011 ocenění park roku. Autoři pracovali především s pravoúhlými tvary čtverce a obdélníku. Původní vegetaci doplnili rastrem nově vysázených stromů, které opět podtrhují jednoduché geometrické členění prostoru. Z vegetace byly také využity popínavé a půdopokryvné rostliny. Středovou část tvoří volná travnatá plocha, kterou doplňuje mobiliář a dětské hřiště. Okolo celého prostoru vedou dlážděné a matové cesty s dostatečným počtem laviček. Nevzhledné prostory určené ke shromažďování komunálního odpadu byly nahrazeny krytým uzamykatelným kontejnerovým stáním. Do nové úpravy byla na přání obyvatel zakomponována i část dřívější skalky. Autoři vytvořili ucelený a přehledný prostor vnitrobloku, který plní očekávané předpoklady funkčního poloveřejného městského prostoru, který mohou využívat nejen obyvatelé vnitrobloku, ale i veřejnost. Přes noc je však vnitroblok uzamčen.

Obrázek 9.

Obrázek 10.

Obrázek 11.

Obrázek 12.

Obrázek 13.

Obrázek 14.

A05, Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou [online]. Dostupné z: http://www.a05.cz/projekty/2306-vnitroblok-za-zizkovskou-vozovnou [cit. 2015-11-03]

Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou [online]. Dostupné z: http://www.praha3.cz/public/67/b5/4a/186047_86069__19._06._2011___TZ_Vnitroblok_na_Prazacce_se_zmenil_v_zelenou_oazu.pdf [cit. 2015-11-03]

3.7.4 Obytný soubor Ackermannbogen Stadtwald

Lokalizace: Mnichov Bezirksausschuss 4 (Schwabing-West), Německo

Autor: Christian Vogel

Spolupráce: Rita Lex-Kerfers

Rok realizace: 2008-2014

Obytná čtvrť je zasazena do prostoru Ackermannstraβe a Deidesheimer Straβe a leží v těsné blízkosti Olympijského stadionu v Mnichově. Komplex tvoří moderní bytové domy s dobrou dostupností a návazností na centrum města. Smyslem je vytvářet bezpečné vnitřní i vnější prostředí, společně s komplexním řešením pěší a cyklistické sítě a infrastruktury všeobecně. Obytný blok je dobře vybaven potřebnými službami přímo v areálu, ale také v blízkém okolí. Centrální část tvoří zelená louka lemovaná kolem svého okraje řadou stromů. Kromě volné plochy je prostor obytného bloku rozčleněn na část veřejnou, poloveřejnou a soukromou. Poloveřejný a soukromý prostor utváří řada detailů, jako jsou dětské koutky, hrací prvky a posezení. Jednotlivé prvky jsou doplněny živými ploty, stromy, kvetoucími keři a vysypanými cestami. Soukromá část je nenásilně oddělena živou stěnou, plůtkem nebo jen nápisem „Privat“. Pro tento obytný soubor je charakteristická jednoduchost, funkčnost a pestrost. Zásadní je využití vegetačních prvků, které vytvářejí příjemné obytné prostředí a navíc doplňují architekturu budov. V rámci čtvrti se řeší i ekologická otázka – využití obnovitelných zdrojů energie.

Ackermannbogen Neues Wohnen in Schwabing [online]. Dostupné z: http://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Referat-fuer-Stadtplanung-und-Bauordnung/Projekte/Ackermannbogen.html [cit. 2015-11-03]

Ackermannbogen [online]. Dostupné z: http://www.zukunft-findet-stadt.de/zukunft/download/ausstellung/projects/031/index.html[cit. 2015-11-03]

Obrázek 15.

Obrázek 16.

Obrázek 17.

Obrázek 18.

Obrázek 19.

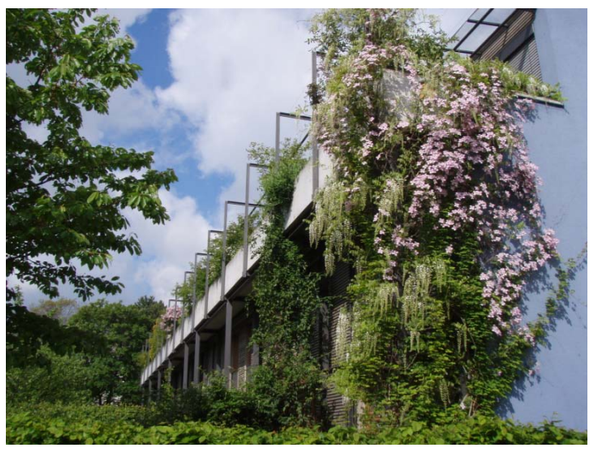

Obrázek 20.

3.7.5 Teardrop park

Lokalizace: Manhattan, New York, USA

Autor: Michael Van Valkenburgh Associates, Inc.

Investor: The Hugh L. Carey Battery Park City Authority

Rok realizace: 2008-2009

Teardrop park je parkově upraveným vnitroblokem na jihozápadním okraji Manhattanu, který obklopují čtyři vysoké obytné budovy. Autoři se během návrhu museli potýkat s řadou problémů, které nakonec využili ve svůj prospěch a vytvořili přírodní oázu uprostřed města. Návrh pracuje s mikroklimatickými podmínkami, které vytvářejí vysoké budovy obklopující blok. Celý park je založen na ekologii a přírodních podmínkách, využívá potenciál přírodně podobných vegetačních prvků, které na místě fungují bez zbytečného použití pesticidů, fungicidů a herbicidů. Autoři také navrhli, jak efektivně a ekologicky pracovat s dešťovou vodu, která je zachycena a uložena pod zemí, odkud je následně rozvedena potrubím po celé ploše a slouží jako zavlažování celého parku. Návrh si také pohrává s modelací terénu, který reaguje na světelné podmínky prostoru, ale také odděluje aktivní část parku od části klidové. Tyto části od sebe dělí vysoká kamenná zeď zhotovená z místního kamene. Část klidová je tvořena mírně nakloněným travnatý terénem obklopeným vegetací a aktivní část parku je věnována především dětem, kde klade důraz na jejich rozvoj a poznávání přírody.

Obrázek 21.

Obrázek 22.

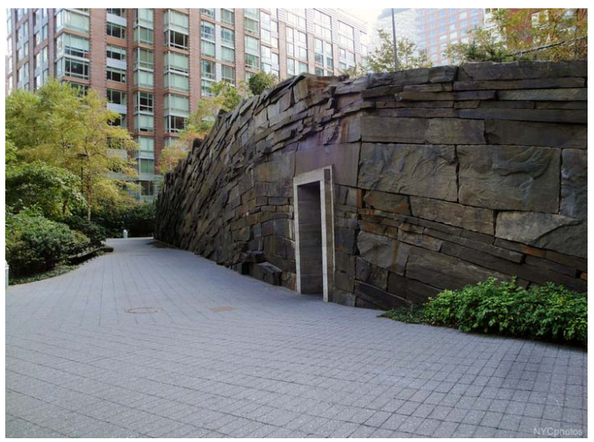

Obrázek 23.

Obrázek 24.

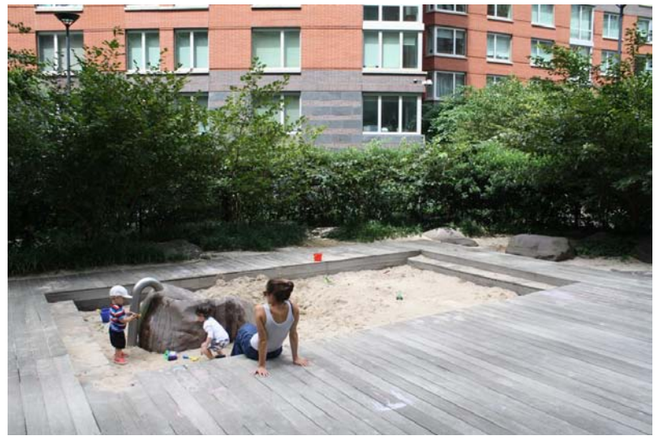

Obrázek 25.

Obrázek 26.

Teardrop park [online]. Dostupné z: http://www.asla.org/2009awards/001.html [cit. 2015-11-03]

3.7.6 Hammarby Sjöstad

Lokalizace: Stockholm, Švédsko

Autor: Jan Inge-Hagstrom

Spolupráce:

Rok realizace: 2000

Hammarby Sjöstad je nábřežní rezidenční čtvrť ve Stockholmu, která vznikla na území staré průmyslové zóny a stala se novým moderním centrem. Tento projekt na rozvoj města, který je dnes světově významným příkladem udržitelného urbanismu, vznikl už v 90. letech 20. století. Nová čtvrť má představovat moderní architekturu, která je zaměřena především na ekologii. Obytná čtvrť má propracované systémy a technologie nejen na zpracování tříděného odpadu, vody, odpadní vody a energie, ale také na dopravu. Obytný soubor je složen z více než 2400 bytů, které doplňují administrativní budovy, zázemí se službami a kvalitní veřejná prostranství s možností volnočasových aktivit.

Centrální část obytného souboru tvoří 350 metrů dlouhý park Sjöstad Parterre, jehož osu tvoří vodní kanál, který celý park propojuje. Park je rozčleněn do čtyř odlišně ztvárněných částí. První část, která se nachází u hlavní ulice Hammarby Allé je komponovaná jako geometrické náměstí, které tvoří fontána a dva svažující se partery. Druhou část parku tvoří pavilon, který zasahuje až na hranici vodního kanálu. Bezbariérový přístup k vodě i pavilonu umožňuje dřevěné molo. Ve třetí části parku jsou umístěny dvě pergoly, kde každá stojí na opačné straně kanálu a jsou propojeny přes kanál pomocí můstků. Vodní kanál se v poslední části parku organicky rozlévá do tvaru rybníku a následně ústí do jezera Hammarby Sjö. Okolí rozvolněné části je ztvárněno jako přírodní park doplněný o pobřežní vegetaci.

Centrální park lemují obytné budovy, jejichž dispoziční řešení s ním úzce souvisí. Balkóny a venkovní soukromé prostory domů jsou situovány právě do vnitřní části parku a propojují tak obytnou a soukromou část s částí veřejnou.

Hammarby Sjöstad Stockholm [online]. Dostupné z: http://en.urbarama.com/project/parterre-with-surrounding-blocks-in-the-hammarby-waterfront-residential-area [cit. 2015-30-03]

Seweco Hammarby Sjöstad [online]. Dostupné z: www.sweco.se/Global/.../Hammarby_sjostad_low.pdf [cit. 2015-30-03]

Obrázek 27.

Obrázek 28.

Obrázek 29.

Obrázek 30.

Obrázek 31.

3.8 Tendence tvorby současných obytných souborů

V současné době jsou tendence, v navrhování obytných souborů a sídlišť, vytvořit moderní městské bydlení odpovídající jeho charakteru i lokalitě, ve které se nachází. Snaží se vyhovět různorodým požadavkům obyvatel, které jsou na bydlení ve městě kladeny. Obyvatelé očekávají služby, ceny, dostupnost a pohodlí odpovídající hustotě zástavby tradičního města, na druhé straně chtějí klid, soukromí a pohodu bydlení v soukromé zahradě. Obytné soubory se v současnosti chtějí stát plnohodnotným typem bydlení, které bude splňovat všechny tyto požadavky, proto jsou venkovní prostory u novodobých staveb rozčleněny na veřejné, polosoukromé a soukromé. Nenalezneme zde žádné volné místo, které bychom mohli označit jako „území nikoho“, ne jak tomu bylo v minulosti v našich zemích, kde byl venkovní prostor pouze volným prostorem, který vznikl mezi zástavbou, nebyl nijak koncipován a byl považován pouze jako zbytková zelená plocha. Nově vytvářené prostory chtějí především zaujmout a vytvořit místo pro odpočinek, rekreaci a celkově zvýšit kvalitu bydlení. K tomu jsou použity kvalitní přírodní i umělé materiály, které dotvářejí celkový charakter.

Realizace a regenerace obytných souborů, které se nacházejí v rámci České republiky, jsou především zaměřeny na potřeby obyvatel, funkčnost a celkové využití prostoru, které často upřednostňují před designem.

Zahraniční realizace se snaží o originalitu, ale zároveň i o naplnění potřeb obyvatel. Velký důraz kladou na ekologii, životní prostředí a snaží se využívat především přírodních zdrojů. Vytváří nejen funkční prostory, ale také zajímavé prostory pro pohled shora, střešní zahrady a zahrady na konstrukci. Využívají různorodé přírodní i umělé materiály. Developeři v západních zemích využívají parky a dobře upravené veřejné plochy jako magnet a dobrou adresu pro nově vznikající výstavbu bytů, která obklopuje jejich okolí. Tyto trendy převládají v zemích západní Evropy a to především ve Francii a Německu. Jako dobře fungující příklady můžeme uvést Riemer a Arnulf park v Mnichově a Rudolf Bednar Park ve Vídni.

4. SPECIFIKACE ÚZEMÍ

4.1 Identifikační údaje

Studie řešení veřejného prostoru ve vybraném obytném souboru ve Frýdku - Místku

Obec: Frýdek - Místek

Kraj: Moravskoslezský

Katastrální území: Místek

Okres: Frýdek - Místek

Řešené území: Sídliště Kolaříkova

Plocha celkem: 2,7 ha

Zasažená parcelní čísla:

1460/191, 1460/4, 1460/5, 1460/185, 1460/192, 1460/193, 1460/7, 1460/6, 1460/8, 3121/6, 3121/1, 1460/195, 1460/204, 1460/11, 1460/179, 1460/182, 1460/10, 1460/14, 1460/178, 1460/172, 1460/12, 1460/13, 1460/171, 1460/170, 1460/9, 1460/169, 1460/163, 1460/15, 1460/162, 3121/4, 1460/16, 1460/164, 1460/114, 1460/17, 1460/166, 1460/18, 1460/167, 1460/165, 1460/19, 1460/20, 1460/181, 1460/38, 3076/1, 1462/1, 1462/2, 1460/180, 1460/168, 1460/173, 1460/177, 1460/175, 1460/176, 1460/1, 1463/1, 1463/2, 3076/2, 1460/186, 1465/3, 1043/54, 1043/25, 1460/247, 1460/249, 1486/6, 1486/5, 1486/7, 1486/4, 1486/2, 1486/3, 1460/21, 1460/239, 1460/216, 1460/2218, 1460/220, 1460/222, 1460/224, 1460/228, 1460/226, 1460/227, 1460/225, 1460/223, 1460/221, 1460/219, 1460/217, 1460/240, 1460/22, 1460/229, 1460/230, 1460/231, 1460/232, 1460/233, 1460/234, 1460/235, 1460/236, 1460/237, 1460/238, 1497, 1496, 3121/8, 3121/9, 3121/10, 1460/194, 1460/2, 1460/3, 1460/74, 1465/2, 1465/1, 3121/7, 1460/195 [1]

Vedoucí práce: Ing. Zora Kulhánková, Ph.D.

Vypracovala: Markéta Jurečková

Datum: 2015

4.2 Lokalizace

Statutární město Frýdek-Místek se nachází na Severní Moravě v Moravskoslezském kraji. Leží necelých 17 kilometrů jižně od Ostravy. Jedná se o okresní město, které má necelých 60 000 obyvatel. Hranici mezi Frýdkem a Místkem, Moravou a Slezskem tvoří protékající řeka Ostravice. Středem města vede jeden z významných tahů do Polska, ale zároveň i na Slovensko. Frýdek -Místek je kulturním a obchodním centrem i pro okolní obce, které k městu náleží (Chlebovice, Lískovec, Lysůvky, Skalice a Zelinkovice).[2]

Obrázek 32. Mapa lokalizace

4.3 Přírodní podmínky

Město leží na severovýchodní Moravě v podhůří Moravskoslezských Beskyd na rozhraní Ostravské pánve a Podbeskydské pahorkatiny. Podle Culka spadá lokalita do Podbeskydského bioregionu. Základní rysy reliéfu jsou dány geologickým podkladem a jeho odlišným vývojem. Západní část území má plochý reliéf s malou výškovou členitostí, nejvyšší bod má 438 m n. m. a nejnižší 270 m n. m. Velká část území se nachází v nivách řek Ostravice a Morávky.[3]

4.4 Geomorfologie území

Většina území Frýdku-Místku náleží k provincii Západní Karpaty, soustavě Vnější Západní Karpaty, podsoustavě Západobeskydské podhůří, celku Podbeskydská pahorkatina a podcelkům Příborská pahorkatina (na západě) a Třinecká brázda (na východě). Na severu zasahuje do území celek Ostravská pánev, která náleží do soustavy Vněkarpatské sníženiny.

Podbeskydská pahorkatina je charakteristická svým zvlněným reliéfem o průměrné nadmořské výšce okolo 350 m n. m. Svahy jsou většinou mírné s různou expozicí. Podél řek Ostravice, Morávky a zčásti i Olešné jsou vyvinuté rovinaté údolní nivy s průměrnou výškou okolo 300 m n. m.[4]

---

1 Výpis z katastru [online]. Dostupné z: http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/ [cit. 2015-04-02]

2 Informace o městě [online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/o-meste/informace-o-meste/ [cit. 2015-04-02]

3 CULEK Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s., Přírodní podmínky [online]. Dostupné z: http://www.historickasidla.cz/dr-cs/64-frydek-mistek.html cit. [2015-04-02]

4 CULEK Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s.

4.5 Geologie území

Celé území leží ve flyšovému pásmu, které je charakteristické mnohonásobným střídáním vrstev pískovců, jílovitých břidlic a slínů, které mohou být i místy vápnité. Na západě (Palkovické hůrky a jejich širší okolí) se střídají pískovce, písčité vápence s rohovci, jílovce a vápnité jílovce případně slepence (Slezská geologická jednotka). Na zbylém území převažují jílovce a jíly, místy s lavicemi pískovce tzv. frýdecké vrstvy (Podslezská geologická jednotka). Jen lokálně se vyskytují výlevné bazické horniny a vápence. Významné a plošně rozsáhlé jsou říční sedimenty podél toků Ostravice, Morávky a Olešné. Nivy a okraje těchto vodních toků tvoří písčité a písčitohlinité sedimenty. Časté jsou sprašové hlíny, kyselé svahoviny a nevápnité nivní uloženiny. Ojediněle se vyskytují ledovcové uloženiny, glacifluviální písky a štěrkové morény.[1]

4.6 Pedologie území

Geologická stavba se odráží v tvorbě půd. Převládají dva základní typy půdních stanovišť s velkým plošným rozsahem. V údolí řek Ostravice, Morávky a Olešné to jsou půdy štěrkovité až písčité s různým obsahem jílovitých částic místně zvané „kamenec“. Mimo tato říční údolí jde pak o půdy hnědé, ilimerizované a pseudogleje s vysokým obsahem jílovitých částic zvaných „celina“. [2]

4.7 Klimatické podmínky území

Podle Quitta leží velká část území v mírně teplé oblasti MT 10, malá část v MT 9. Podnebí je převážně poměrně teplé, ale vzhledem k nadmořské výšce neobyčejně vlhké. Průměrná teplota Frýdku-Místku je 8,2 °C a úhrn srážek činí 911 mm. Poměrně vysoký úhrn srážek je ovlivněn návětrnou polohou Beskyd. Celé území je řazeno do mírně teplé až teplé klimatické oblasti srážkově bohaté. V území jsou výrazné inverzní polohy. Jedná se o široké pásy rozprostírající se kolem všech vodních toků a okolo přehradních nádrží.[3]

4.8 Hydrické podmínky

Územím protékají dva hlavní toky. Řeka Ostravice, která protéká středem města od jihu k severu a řeka Morávka, která je jejím pravostranným přítokem. Z dalších toků je významná říčka Olešná, která teče od vodní nádrže Olešná a následně se vlévá do Ostravice jako levostranný přítok.

Významným umělým tokem je Hodoňovický náhon, který protéká celým Místkem od jihu k severu a vlévá se do přehrady Olešná. Umělým vodním dílem jsou odlehčovací ramena ve Frýdku na Nových Dvorech, která odvádí vodu z povodí Černého potoka a Vlčoka do Morávky. Na území města je velké množství dalších drobných vodních toků. Hustota vodních toků v území je poměrně vysoká a pohybuje se od 1 do 1,8 km/1 km^2.

Podzemní voda leží zpravidla hluboko pod povrchem, s výjimkou aluviálních poloh a četných drobných pramenišť.

Vybraná lokalita leží mimo aktivní záplavové území, ale leží ve zvláštní oblasti pod vodním dílem. Do této lokality spadá celý Místek a část Frýdku.[4]

4.9 Demografický vývoj území

Od roku 1971, kdy ve městě Frýdek-Místek žilo 39 239 obyvatel, počet obyvatel stoupal až na maximum 66 366 obyvatel. Tento údaj z roku 1990 je prozatímní maximum. Město se v posledních letech potýká s mírným úbytkem obyvatel. Z nejnovějších údajů z roku 2013 vyplývá, že ve městě žije 57 532 obyvatel. S trendem úbytku obyvatel se potýká hlavně Místek, kde je o 235 obyvatel méně oproti minulému roku. Ve městě žije 24 189 svobodných, 7 711 rozvedených, 4 011 ovdovělých a 23 896 obyvatel v manželském svazku. Celkově ve městě žije 29.603 mužů a 30.204 žen. Počet žen převládá pouze v kategorii nad 60 let – 4 593 mužů a 5 596 žen. Ve všech ostatních sledovaných kategoriích vévodí muži.[5]

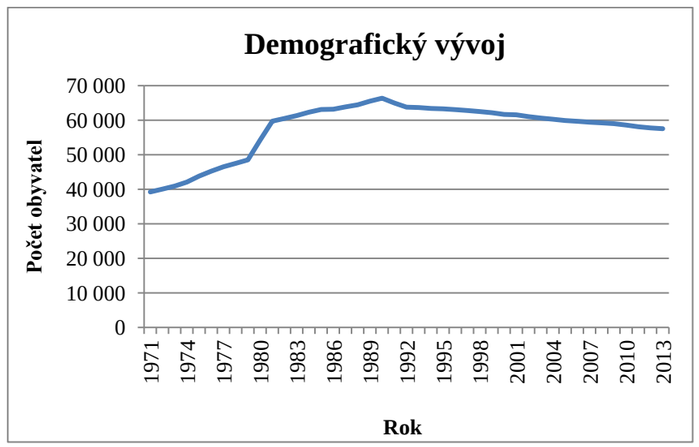

Obrázek 33. Graf počtu obyvatel

1 CULEK Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s.

2 CULEK Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s., Půdní podmínky online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/o-meste/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/puda/ cit. [2015-05-02]

3 QUITT Evžen. *Klimatické oblasti Československa*. Praha: Academia, 1971, 73 s., [5] s. obr. příl.

4 Hydrologie Frýdek-Místek podmínky [online]. Dostupné z: http://mapy.frydekmistek.cz/tms/mufm_uap/index.php?client_type=map_resize&Project=TMS_MUFM_UAP&client_lang=cz_win&interface=tmv&Theme=clear_sel cit. [2015-05-03]

5 Demografické údaje města [online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/obcan/glosa-vedeni-mesta/4079804-demograficke-udaje-naseho-mesta.html cit. [2015-05-03]

4.10 Historie

4.10.1 Město Frýdek – Místek

Město Frýdek-Místek je složeno ze dvou samostatných měst. Moravského Místku založeného ve 13. století a slezského Frýdku, který byl založen o století později. Hranici mezi městy tvoří řeka Ostravice, která nejen odděluje samotná města, ale také tvoří hranici mezi Moravou a Slezskem. I když jsou to dvě samostatná města, jejich historie se prolíná už od jejich vzniku. V 15. a 16. století byla obě města součástí těšínského knížectví. V této době byl Místek závislý na hospodářsky silnějším Frýdku. Až po odtržení od těšínského knížectví a začlenění do hukvaldského panství byly Místku vráceny hospodářské výsady a město se mohlo dále rozvíjet. Rozkvět obou měst narušila třicetiletá válka, morová epidemie, ale i několik požárů. V 18. a 19. století rozvoj měst dále pokračoval. V Místku se zakládaly první továrny a rozvíjel se kulturní a národní život. Frýdek se díky své poloze stal centrem soukenictví a obchodu. Blízkost měst sbližovala i představitele českého národního života v boji za existenci českého jazyka a o zastoupení v městských a okresních orgánech. V ostatních případech mezi sebou města soupeřila. Už za Rakouska–Uherska se několikrát pokusili o sloučení měst. Největším problémem byly problémy spojené s příslušností k území moravské nebo slezské správy, obavy z nerovnosti, ale také název souměstí. Padl i návrh na Bezručov k poctě Antonína Vaška, který pracoval jako asistent na Místecké poště. Všechny snahy o sloučení vždy skončily fiaskem. Nakonec byla města sloučena pod vlivem nacistických úředníků v roce 1943, a to pod názvem Frýdek. Dnešní název Frýdek-Místek se začal používat od 1. ledna 1955.[1]

4.10.2 Urbanismus Frýdku – Místku

Místek leží v ploché údolní nivě při západním břehu řeky Ostravice, která tvoří moravsko-slezskou hranici.

Město má pravděpodobně původ v trhové vsi Fridberg, která je lokalizovaná na návrší Lipina a pochází z 2. poloviny 13. století. Samotné městečko, dnešní Místek bylo založeno někdy během 14. století. Na konci tohoto století bylo pravděpodobně za domácích válek městečko několikrát zničeno, protože se v letech 1402 – 1416 uvádí pod jménem Newenstel, tedy Neustädtl, Nové městečko. Od roku 1434 je doloženo české jméno Miestko, tedy „městečko“. Místku zůstal hospodářský základ shodný s vybavením trhové vsi. Jako pohraniční městečko se stalo důležitým obchodním a řemeslnickým střediskem. Na počátku 18. století dosáhlo městečko největšího rozmachu a stalo střediskem soukenické a tkalcovské výroby.

I když má město relativně pozdní vznik, je u něj zachován typický kolonizační půdorys, který je charakteristický pro města severovýchodní Moravy a Slezska. Základ města tvoří čtvercové náměstí, ze kterého vybíhají ortogonální ulice, kromě jihozápadní strany. Dominantním prvkem urbanistické kompozice je tranzitní cesta, která vede podél řeky od severozápadu k jihovýchodu. Toto je zajímavé, protože nejdůležitějším komunikačním směrem byla zemská cesta z Moravy do Frýdku, Těšína a Krakova.

Město Místek je rozděleno do dvou částí, které se od sebe liší urbanistickou koncepcí. Severovýchodní polovina města, mezi ostravskou cestou a mlýnským náhonem, má z náměstí vyvinuté příčné ortogonální ulice, které sloužily jako spojení s Frýdkem. Jihozápadní polovina města má souvislý oválný obvod.

Velký rozvoj zástavby nastal v polovině 19. století a pokračoval i za První republiky. Výstavba probíhala hlavně na východní stranu kolem historického jádra města, kde vznikly nové městské bloky soustřeďující novorenesanční veřejné budovy. V Místku vyrostla novorenesanční budova spořitelny s radnicí podle projektu vídeňského architekta Josefa Hudetze, Národní dům navržený Antonínem Tebichemz Brna, nebo budova gymnázia od Karla Welzla. Zástavba se rozvíjela i podél císařské silnice do Frýdku. Hlavním důvodem byl vznik nové hlavní spojnice mezi Místkem a Frýdkem. Důvodem vzniku této silnice bylo umístění frýdeckého železničního nádraží.

Během první poloviny 20. století se vzhled Frýdku-Místku výrazně proměnil. Na počátku 20. století se v předměstské zóně Místku, jižně a jihovýchodně od centra začala formovat nová obytná část složená převážně z rodinných domů, tato nově vzniklá čtvrť má pravoúhlý charakter. Do konce 30. let nabyl Místek poměrně reprezentativní podoby, zvláště v nové části centra, zatímco dochované starší části předměstí si udržely maloměstský ráz. Velmi dobře se zachovalo historické jádro města s náměstím obklopeným dvoupatrovými domy. Přízemí domů byla na všech stranách náměstí otevřena podloubím, které ale na západní a východní straně zaniklo. Většina domů byla mnohokrát přestavovaná a většina fasád má dodnes historizující charakter.

Urbanismus Frýdku-Místku ve 30. letech ovlivnil především vliv místeckých rodáků bratří Šlapetů. Po jejich zahraničních stážích se snažili prosadit nejnovější metody v architektuře v poměrně konzervativním moravsko-slezském

1 KUČA Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* /. 1.vyd. Praha: Libri, 1996, 874 s. ISBN 80-85983-13-3., *Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy, číslo 24,* Frýdek-Místek 2012, ISBN 978-80-86166-34-6, Historie Frýdku-Místku online]. Dostupné z: http://www.architectureweek.cz/clanky/frydek-mistek-86.html [2015-01-02]

regionu. Realizovali řadu staveb ve stylu takzvaného „bílého funkcionalismu“ ovlivněného Le Corbusierem. Charakteristickým prvkem bratrů se stalo takzvané šlapetovské okno. Jejich první zakázkou se stala přestavba místeckého hotelu Přerov Vladislava Golasíka v ulici U staré pošty a jejich první uskutečněnou stavbou rodinného domu se stal dvojdům B. Konečného a J. Palečka na Kolaříkově ulici č. p. 578 a 582 z roku 1931. V tomto domě byl poprvé aplikován princip dvojdílného halového obytného prostoru s jednoramenným schodištěm, které následně použili v několika rodinných domech. Bratři Šlapetové vytvořili pro město několik návrhů, ale z důvodů hospodářské krize jich většina zůstala pouze na papíře a jen malá část z nich se realizovala. V roce 1936 vyhotovili bratři návrh na okresní úřad a četnickou stanici – Palackého třída 115, stavba se dokončila v roce 1940.

V letech 1931 – 1939 došlo ve městě k řadě úprav, především šlo u upravení Wilsonovy třídy a vydláždění náměstí 28. října. Velké úpravy proběhly i ve Smetanových sadech. Hlavním důvodem neustálého vylepšování se stal konkurenční boj s Frýdkem. V roce 1932 se vydláždila Ostravská a Frýdlantská ulice, upravily se chodníky a vozovky. U nových družstevních domů na Kolaříkově ulici se položily betonové chodníky a vysadilo nové lipové stromořadí. V roce 1930 k události 80. narozenin prezidenta Masaryka byla započata stavba Okresního domu sociální péče s Dětským domovem na dnešní ulici Politických obětí, jehož autorem byl Miloš Laml. Dalším významným počinem byla stavba městského chudobince – Jaro Čermák ulice Školská 401, finanční úřad a sokolský pavilon. Na počátku roku 1937 se nepatrně snížila nezaměstnanost, ale Místek se stále potýkal s bytovou krizí. Lidé si nemohli dovolit investovat do velkých bytů, proto se stále citelně projevoval nedostatek dvoupokojových a jednopokojových bytů. Město na krizi zareagovalo a v lokalitě Pod Puklí zřídilo tři nouzové domy s nejmenšími byty takzvané obytné kuchyně. Městská rada se snažila stavět nové domy aby zmírnila bytovou krizi, vystavěla dva nové činžovní domy Pod Puklí s dvanácti dvoupokojovými a třípokojovými byty pro veřejné zaměstnance, služebně přidělené místeckým úřadům. Jeden z domů vyprojektoval stavitel Josef Hendrych a druhý Jaro Čermák. V roce 1940 vznikl blok čtyř činžovních domů zalomený podle linie cesty Wilsonovy třídy a řeky Ostravice – Hlavní třída č. p. 826 a 829.

V 60. – 80. letech postihla město celková přestavba. Od roku 1962 začala výstavba sídliště Riviéra (2400 bytů), později se budovala sídliště Anenská (1350), Bezručova (1140) a Kolaříkova (2250). Plošná demolice nepostihla jen bloky starší předměstské zástavby, ale také nové novorenesanční městské centrum. Zachovalo se pouze náměstí s kostelem, izolovaně dva další kostely a některé novodobé veřejné budovy. Půdorysná struktura města se úplně změnila a z města se stalo jedno velké sídliště protnuté širokými silnicemi. K největším zásahům došlo už v 60. letech, ale největší negativní dopady na městskou strukturu měly 80. léta. V tomto období došlo k nenávratnému zásahu, kdy byla historickým jádrem a novodobou centrální částí vystavěna čtyřproudová komunikace – Hlavní třída. Silnice, která protnula obě města a nahradila několik významných budov vystavěných kolem reprezentativní Wilsonovy třídy vedoucí z Místku do Frýdku. Ustoupit musel obchodní dům od Františka Fialy a Františka Grossmanna, Hückelův obchodní dům od Waltera Pohla nebo secesní obchodní a obytný dům od dvojice vídeňských architektů Oscara Neumanna a Arthura Barona.

Období socialismu zcela změnilo vzhled Frýdku-Místku. Město ovládla panelová sídlištní zástavba, která postrádá architektonickou kvalitu a navíc mnohdy bezohledně postihla starší a mnohem hodnotnější zástavbu. Konec 20. století zanechalo ve městě zcela rozrušenou urbanistickou strukturou, ve které se dochovalo jen vlastní historické náměstí, které je od roku 1992 městskou památkovou zónou.[1]

1 KUČA Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* /. 1.vyd. Praha: Libri, 1996, 874 s. ISBN 80-85983-13-3., *Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy, číslo 24*, Frýdek-Místek 2012, ISBN 978-80-86166-34-6

5. ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Lokalizace

Soubor obytných domů se nachází v centru města, jihozápadně od památkově chráněné lokality místeckého náměstí. Modelový objekt je zasazen do prostředí, kdy ze severozápadu jej ohraničuje obytná část složená převážně z vil a rodinných domů, jihovýchodně lokalitu ohraničuje urbanisticky významná lokalita s rodinnými, obytnými a panelovými domy. V rámci vymezeného modelového prostoru se v lokalitě nachází významná vila Aloise Macourka. Lokalita je ze severní strany vymezena ulicí Ostravská - čtyřproudá silnice vedoucí směrem na Paskov a Ostravu. Samotný obytný blok vymezuje ze severozápadu ulice Lidická, jihozápadu ulice Vrchlického a z jihovýchodu ulice Kolaříkova. Součástí vybraného území je také ulice Boženy Němcové.

5.2 Vila Aloise Macourka

Vila Aloise Macourka byla vyvrcholením komfortního bydlení z projekční kanceláře bratří Šlapetů (Lubomír a Čestmír). Stavba, která probíhala v letech 1932 – 1933 se nachází na ulici Lidická č. p. 644 a byla vystavěna pro notáře JUDr. Aloise Macourka. Autorům se podařilo uplatnit všechny nové estetické a technologické vymoženosti tehdejšího moderního bydlení najednou (šlapetovská trojdílná okna s pevně zaskleným středním dílem, rovná střecha, prosklená zimní zahrada, teplovzdušné topení a další technologické novinky). Nechyběly ani prostorné americké šatníky, prádelník se svozem špinavého prádla do prádelny v suterénu a podobně. Lubomír Šlapeta aplikoval do tehdejšího projektu témata, která se už objevila v jeho raných stavbách. Rozvinul dispoziční řešení domu a namísto dvojdílného obytného pokoje „double-living“ uplatnil sled tří obytných prostor „triple-living“. Trojdílný propojitelný obytný prostor po celé délce zahradního průčelí, tvořený halou, hudebním pokojem a jídelnou. Tyto prostory vždy odděluje zasouvací dřevěná stěna, kterou lze rozhrnout a vytvořit tak jednu prostornou obytnou místnost. Při otevření zasunovacích stěn je tento prostor dlouhý 14 metrů. Hudební pokoj, který se nachází ve střední části domu ústí do zadní části domu a otevírá se do prosklené zimní zahrady. Obytné prostory architekt otočil směrem na jih a přes prosklenou verandu propojil interiér s exteriérem. Vnitřní prostory jsou prosvětleny ze stran širokými šlapetovskými okny, která zabírají celou šířku prostoru. Severní průčelí má asymetrickou kompozici, ale jižní průčelí se zimní zahradou je přísně symetrické. Stavba byla dokončena v roce 1933 a stala se velmi významným dílem bratrů Šlapetových. Vila byla otištěna v roce 1935 v bratislavské revui Forum a v květnu 1935 v pražském stavitelském časopise Stavební rádce. V dnešní době je dům na průčelí opatřen tepelně izolační vrstvou. V zimní zahradě byly vyměněny tenké kovové profily za plastové a vstup byl opatřen markýzou. Byla změněna i původní světlešedá omítka na béžovou.[1]

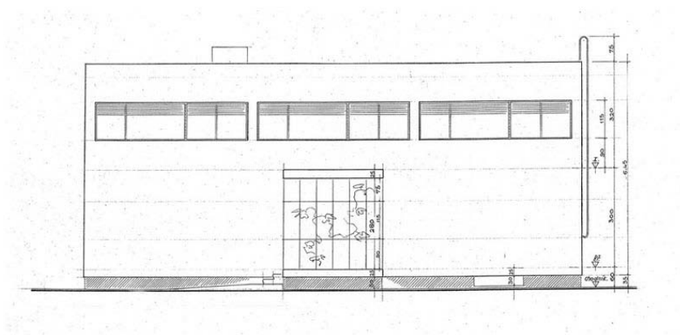

Obrázek 34. Nákres stavby

5.3 Historie čtvrti

Soubor obytných bloků, který je řešeným územím, je lokalizován do místa, kde dříve procházela stará Ostravská a Josefská ulice. Tyto ulice byly jedny z hlavních tříd města, kolem kterých byly situovány reprezentativní budovy a vily. Největší rozvoj této oblasti nastal ve 20. a 30. letech minulého století, kdy byly v okolí těchto ulic na zelené louce vystavěny nové rodinné domy a vily. Výstavba obytných domů, které jsou řešeným územím, je datována na přelom roku 1957-1958. Domy jsou situovány do prostoru mezi dřívější vilovou zástavbu. Tyto obytné domy o 24 bytových jednotkách jsou jedny z prvních tohoto typu postavených ve Frýdku-Místku a jsou počátkem nové bytové zástavby ve městě. Dalším významným bodem této lokality byl konec 60. let, kdy došlo k zániku Josefské ulice a k rekonstrukci staré Ostravské ulice, která byla přestavěna na čtyřproudou rychlostní silnici. Přestavbě musely ustoupit domy, které byly situovány kolem tohoto nového průtahu, ale i část historického centra. S úpravou Ostravské ulice souvisí výstavba nových panelových sídlišť Anenská a Kolaříkovo, které byly reakcí na bytovou krizi.

1 GORYCZKOVÁ, Naďa, Martin STRAKOŠ, Vladimír ŠLAPETA, Jindřich VYBÍRAL a Markéta KUBAČÁKOVÁ. *Slavné vily Moravskoslezského kraje*. 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Foibos, 2008, 197 s. ISBN 978-80-87073-09-4., *Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy, číslo 24*, Frýdek-Místek 2012, ISBN 978-80-86166-34-6.

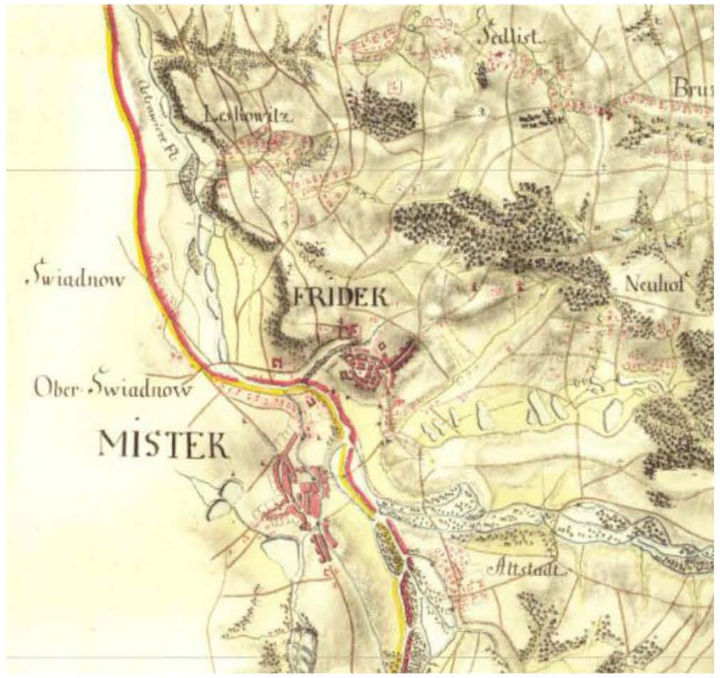

Obrázek 35. I. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ

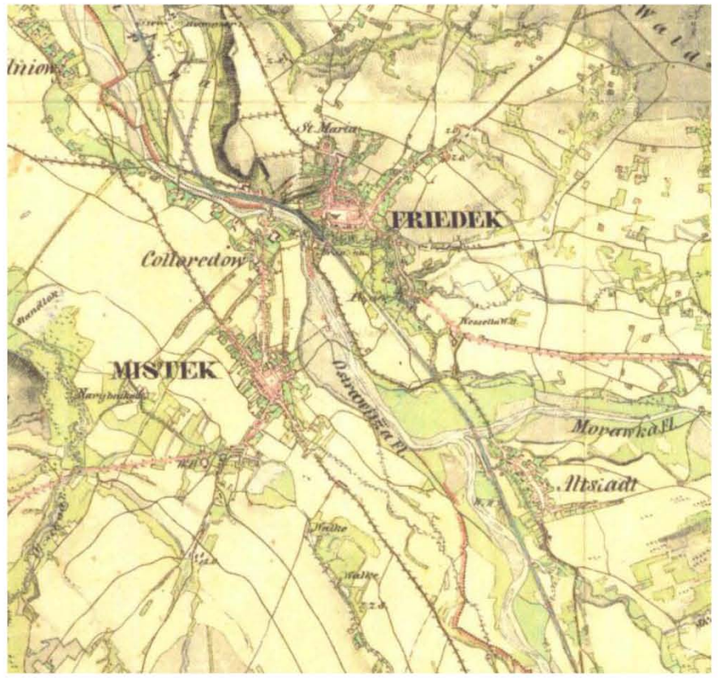

Obrázek 36. II. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ

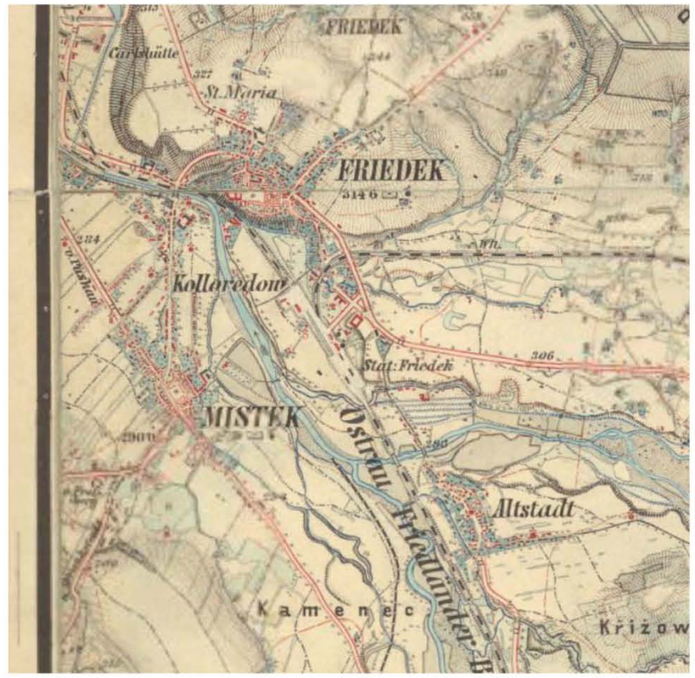

Obrázek 37. III. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ

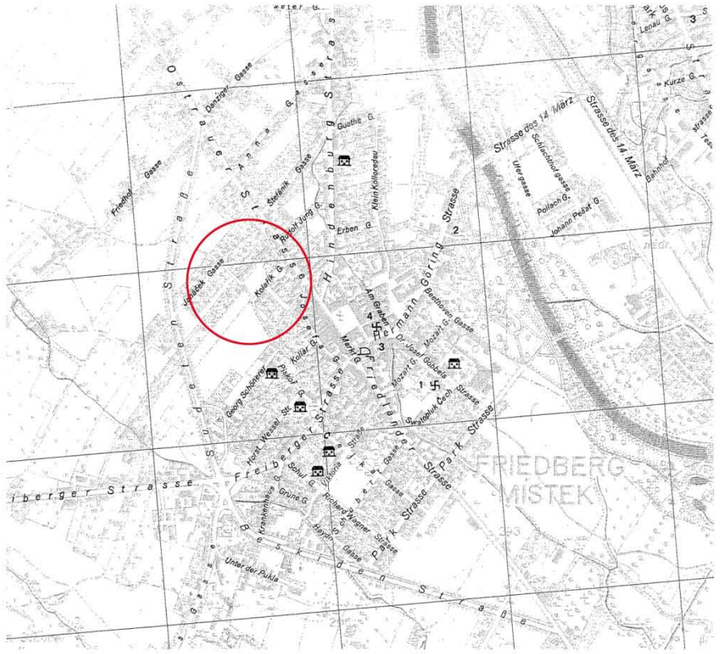

Obrázek 38. 1943

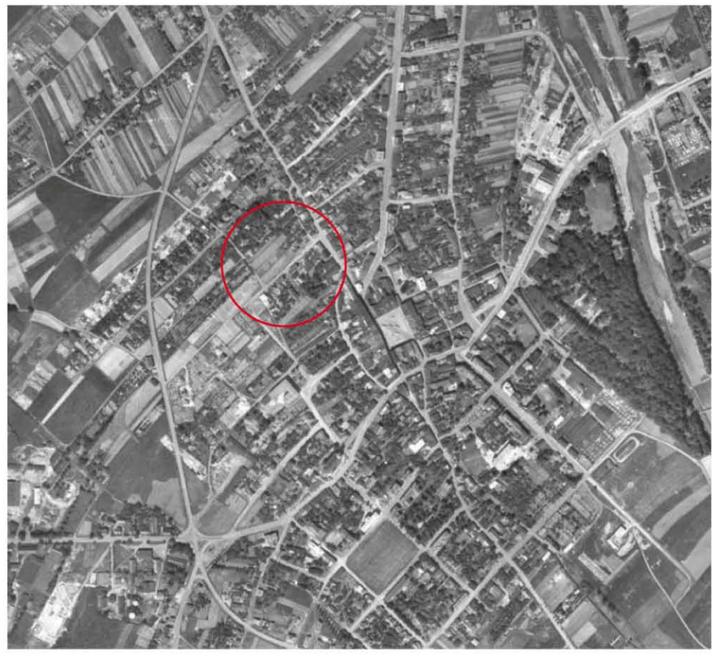

Obrázek 39. 1955

Obrázek 40. 2009

Obrázek 41 . ULICE B. NĚMCOVÉ 1938/1939

Obrázek 42 . ULICE LIDICKÁ - VILA ALOISE MACOURKA 1940

Obrázek 43 .ULICE KOLAŘÍKOVA POHLED OD JIHU 1957/1958

Obrázek 44. ULICE KOLAŘÍKOVA 1965

Obrázek 45. POHLED DO KOLAŘÍKOVY ULICE OD JIHU 1968

Obrázek 46. POHLED DO KOLAŘÍKOVY ULICE OD VÝCHODU 1968

Obrázek 47. ULICE OSTRAVSKÁ 1969

Obrázek 48. REKONSTRUKCE OSTRAVSKÉ ULICE - POHLED OD VÝCHODU 1968

Obrázek 49. DUBEN 1973

Obrázek 50. REKONSTRUKCE OSTRAVSKÉ ULICE - ŘÍJEN 1968

Obrázek 51. DUBEN 1973

5.4 Širší vztahy

Území je situováno téměř v centru města Frýdek-Místek poblíž místeckého náměstí Svobody, jehož vzdálenost je do obytného bloku necelých 400 metrů. Modelové území leží vedle urbanisticky významné oblasti, do které spadá dvojdům od bratrů Šlapetů. Poblíž se nachází také významná budova gymnázia Petra Bezruče a Kostel sv. Jana a Pavla. Východním směrem, ještě v docházkové vzdálenosti se nachází největší městský park Smetanovy sady s nabídkou rekreačních a kulturních aktivit v centru Sokolík. Severně od modelového území se nachází Koloredovský park a jižním směrem se nachází Malý park. Další aktivní využití volného času nabízí Středisko volného času Klíč u základní školy Pionýrů a fitness centrum B-Fit na ulici 8. pěšího pluku. Na okraji docházkové vzdálenosti se nachází sportovní hala a bazén. Z toho, že je obytný soubor umístěn téměř v centru města, vyplývá velmi dobré zázemí služeb pro aktivní i pasivní využití volného času. V blízkosti se nachází Národní dům, kde se konají významné společenské akce, kino a zároveň divadlo Nová scéna Vlast a samozřejmě městská knihovna. Velmi dobrá je i dostupnost mateřských, základních a středních škol. Nedaleká je i vzdálenost obchodních center a obchodů s potravinami.

5.5 Doprava

Hlavní spojovací tepnou je čtyřproudá silnice I. třídy, která vede z Ostravy směrem na Frýdlant nad Ostravicí a v jižním směru navazuje na rychlostní komunikaci – Hlavní třídu. Můžeme ji nazvat hlavní dopravní tepnou, která blízce souvisí – zasahuje do řešeného území. Území je dobře dostupné místní i dálkovou autobusovou dopravou. Nejbližší autobusovou zastávkou je zastávka Anenská a Ostravská na ulici Ostravská. Doprava ve vybrané obytné části je tvořena obslužnými silnicemi s obousměrným provozem. Sídliště není přímo propojeno s Ostravskou ulicí a centrem města, ale je dobře dostupné přes ulici Československé armády. Právě tento systém dopravy dělá z obytné oblasti klidnou část města. Zpracované území je ohraničeno ulicemi Lidická, Vrchlického, Boženy Němcové a Kolaříkova. Z toho jsou ulice Lidická a Kolaříkova jsou ulicemi slepými. Podél komunikací, které ohraničují vybrané území je umístěno podélné parkování a v ulici Boženy Němcové jsou umístěny garáže v soukromém vlastnictví pro obyvatele bytů. Celkově se na území nachází 47 garáží a podél komunikací parku je v průměru 60 aut, které jsou často nevhodně zaparkované na okrajích křižovatek. Komunikace pro pěší lemují silnice a vnitřní členění vychází z funkčního uspořádání zástavby. Na některých místech nejsou komunikace dostatečně dobře vyřešeny a dochází ke zkracování cest chodci, hlavně přes pravoúhlé rohy. Pro pěší je dobře dostupné centrum města, jediný problém může nastat při dopravní špičce, kdy je docela obtížné přejít Ostravskou ulici, protože na této silnici neexistuje podchod, nadchod ani semafor.

5.6 Současný stav a vybavenost

Obytný blok je přístupný z ulic, které jej obklopují. Funkce zástavby je především obytná. Na ploše se nachází 10 třípodlažních bytových domů o 24 bytových jádrech. V jednom z domů se v přízemí nachází restaurace a pivnice. V rámci bloku je u ulice Ostravská umístěna stavba, ve které je v současné době hernou a pivním barem. Součástí řešeného území je i soukromý pozemek s významnou vilou Aloise Macourka. Bytové jednotky jsou orientovány jak do ulice, tak do vnitřního prostoru. Největším problémem je umístění garáží na ulici Boženy Němcové, které zabírají velkou část území. Prostor dvora není v současné době nijak koncipován, jde především o zelené zbytkové plochy, které podléhají pěším komunikacím. V ústřední části jsou umístěny prolézačky pro děti a pískoviště. Zásobování restaurace probíhá z ulice Kolaříkova a pivního baru odbočkou z ulice Lidická. V rámci bloku je pro automobily přístupná pouze ulice Boženy Němcové, jinak je celé území dostupné pouze pro pěší. Hlavní vstupy do domů se nacházejí ve vnitřní části bloku, vedlejší vstupy jsou umístěny na bočních stranách domů. Z majetkoprávního hlediska jsou domy ve většině případů vlastnictví města nebo je vlastní více spolumajitelů. Ostatní volné plochy jsou v majetku města.

5.7 Technické sítě

Území je znehodnoceno složitou strukturou technických sítí, které vedou přes řešené území a bezprostředně souvisí s jejím využíváním. Stavebním činnostem by muselo předcházet jejich přesné vytyčení a respektování jejich ochranných pásem. Při realizaci podzemního parkování by bylo nutné vydání souhlasného stanoviska majitelů sítí o jejich přeložení.

ŠIRŠÍ VZTAHY

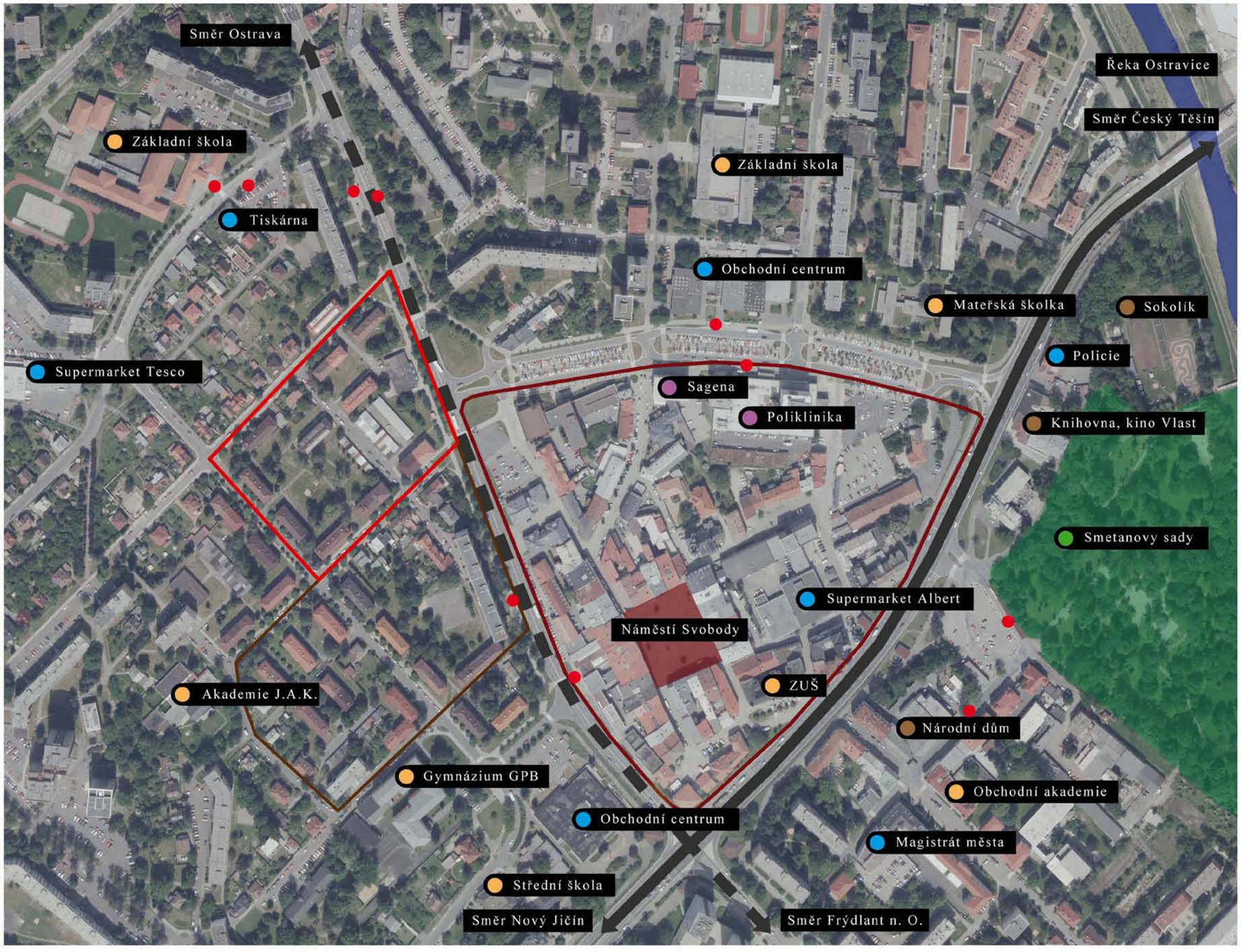

LEGENDA:

- ŠKOLSTVÍ
- KULTURA
- SLUŽBY
- ZDRAVOTNICTVÍ
- PLOCHY ZELENĚ
- ZASTÁVKY MHD
- RYCHLOSTNÍ SILNICE
- SILNICE I TŘÍDY
- PAMÁTKOVÁ ZÓNA MĚSTA
- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- VÝZNAMNÁ URBANISTICKÁ KOMPOZICE

S

M 1:3000

15
0 60 120 m

VIZUÁLNÍ VAZBY

PROVOZNÍ ANALÝZA

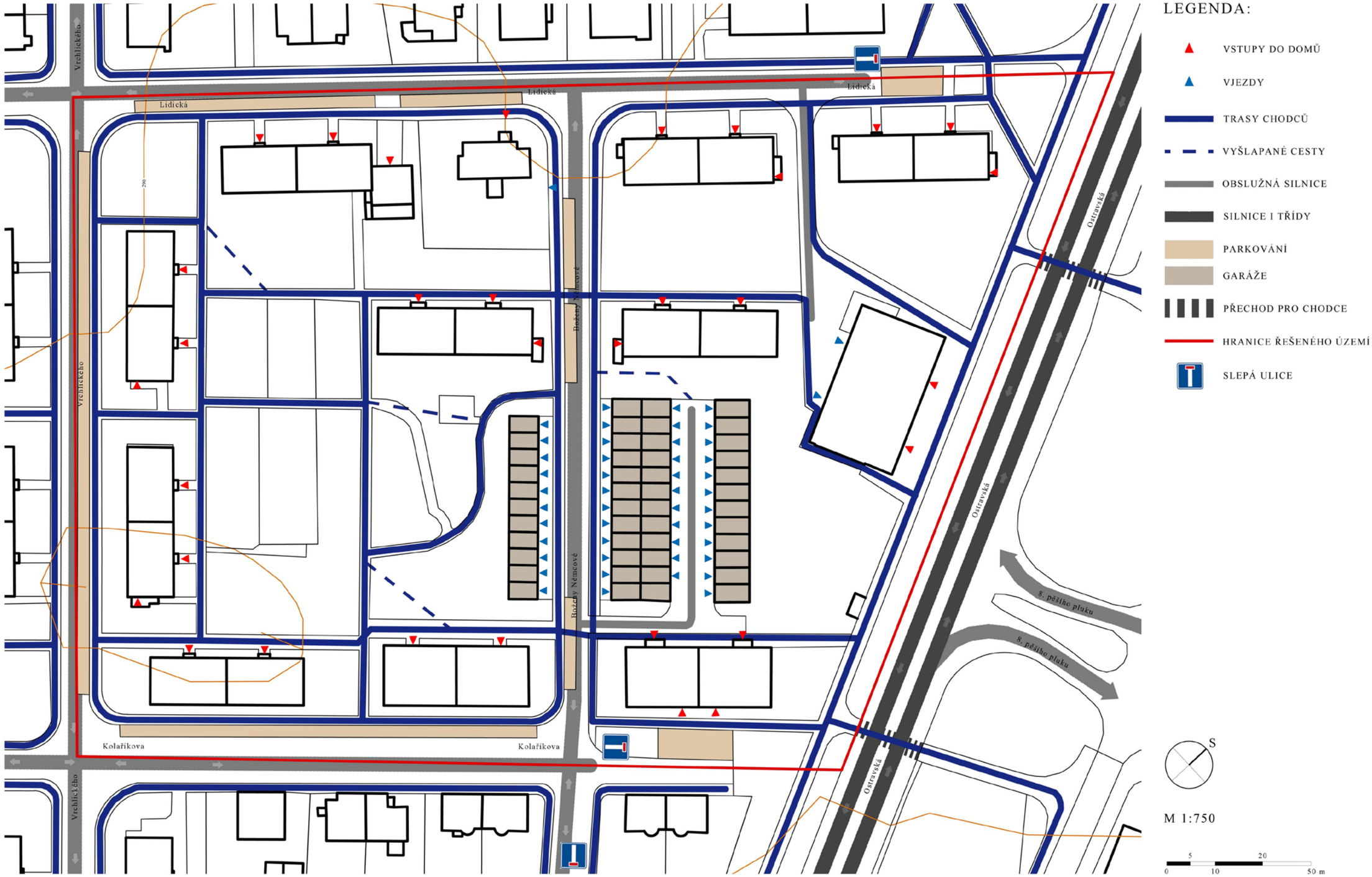

SOUČASNÝ STAV

PTAČÍ POHLED Z VÝCHODU NA ZÁPAD

ÚZEMNÍ PLÁN - INTERPRETACE

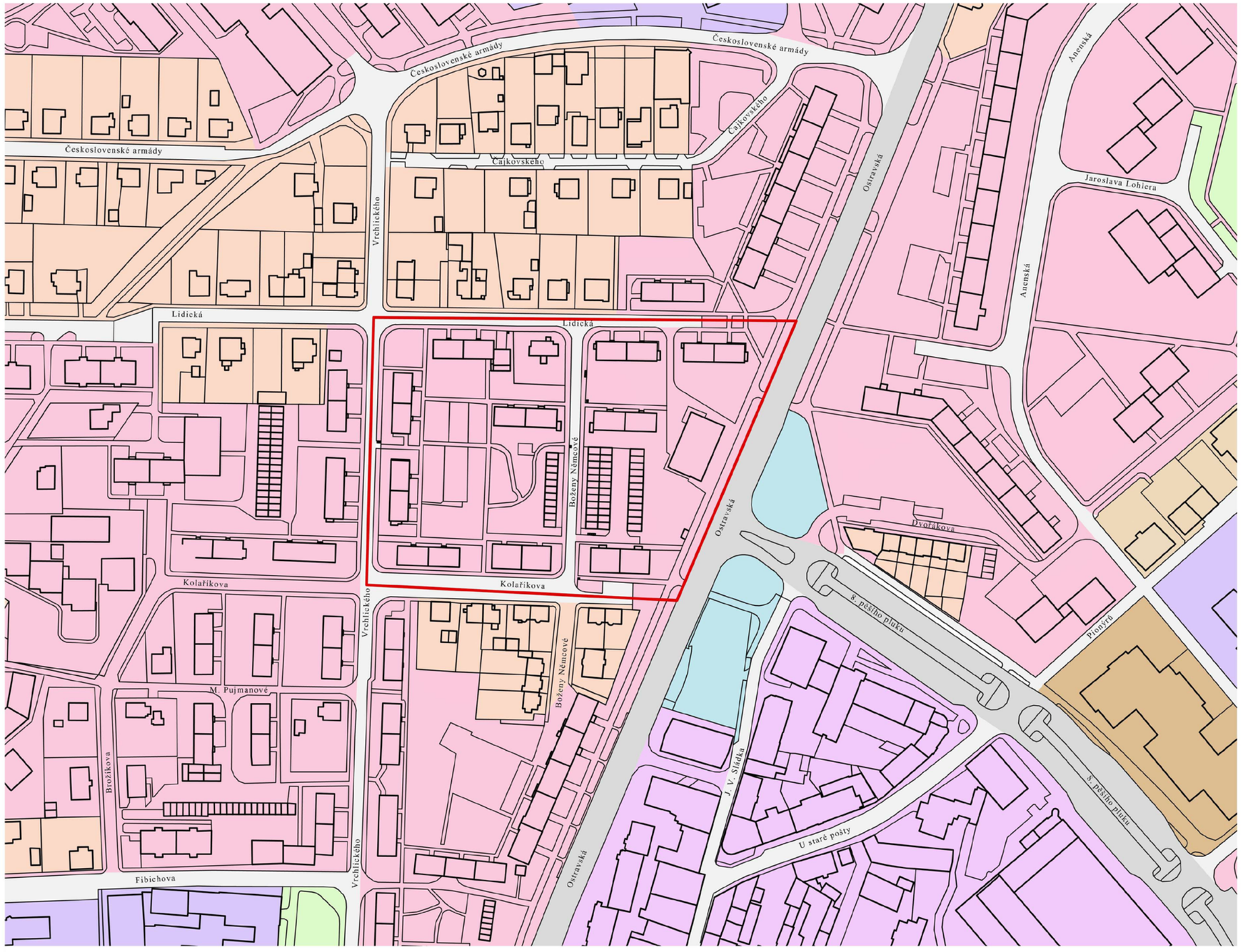

LEGENDA:

- BH - PLOCHY OBYTNÉ ZÁSTAVBY VYSOKOPODLAŽNÍ (3 A VÍCE NP)
- BI - PLOCHY OBYTNÉ ZÁSTAVBY NÍZKOPODLAŽNÍ (DO 2 NP)
- SM - PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ MĚSTSKÉ
- OV - PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ VEŘEJNÉ INFRASTRUKTURY
- OK - PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ KOMERČNÍHO TYPU PLOŠNĚ ROZSÁHLÉHO
- DS - PLOCHY DOPRAVNY SILNIČNÍ
- ZV - PLOCHY ZELENĚ NA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍCH
- RYCHLOSTNÍ KOMUNIKACE S OZNAČENÍM
- PV - PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

S

M 1:2000

10
0 40 80 m

FUNKČNÍ ANALÝZA

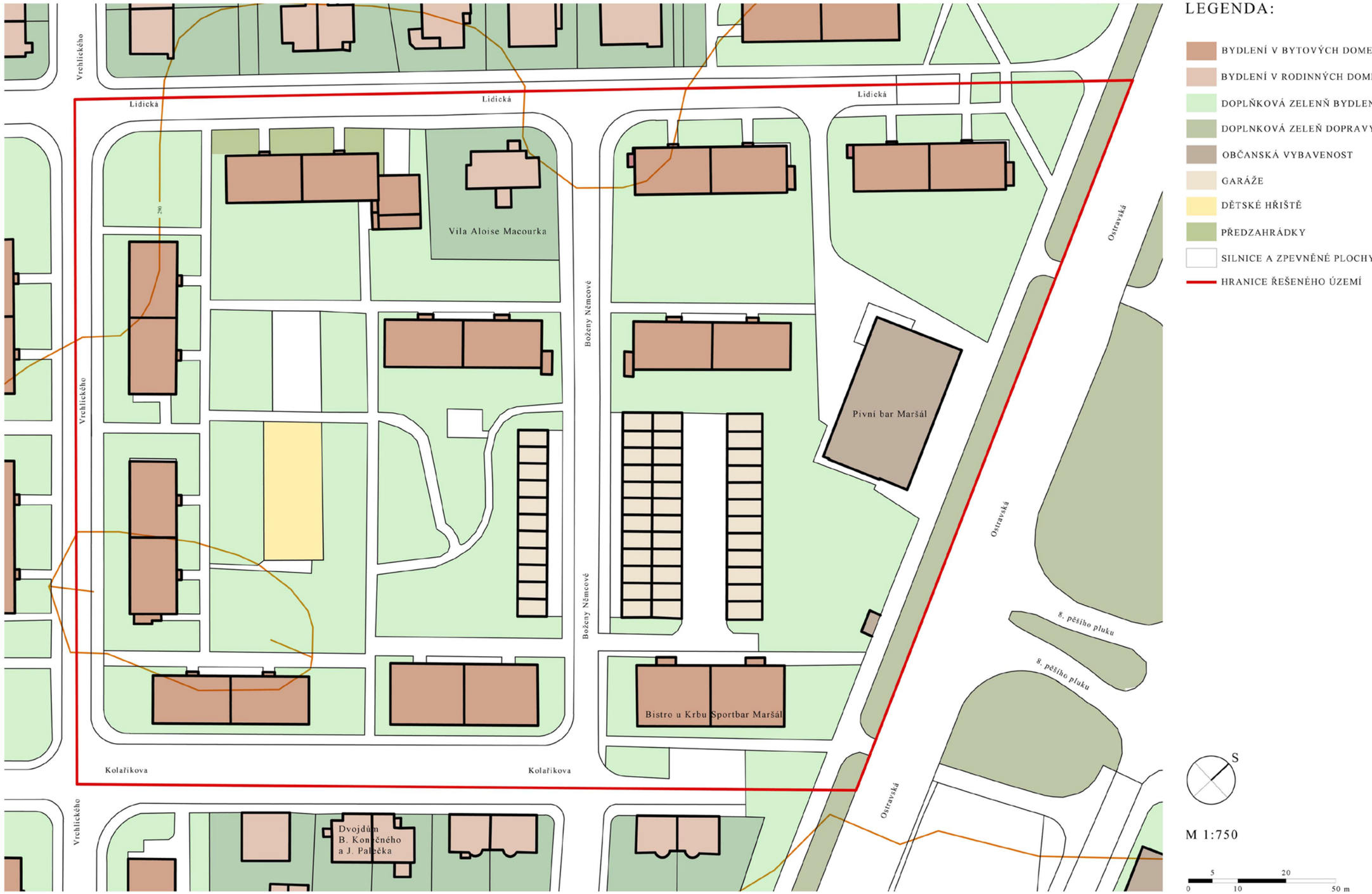

TECHNICKÉ SÍTĚ

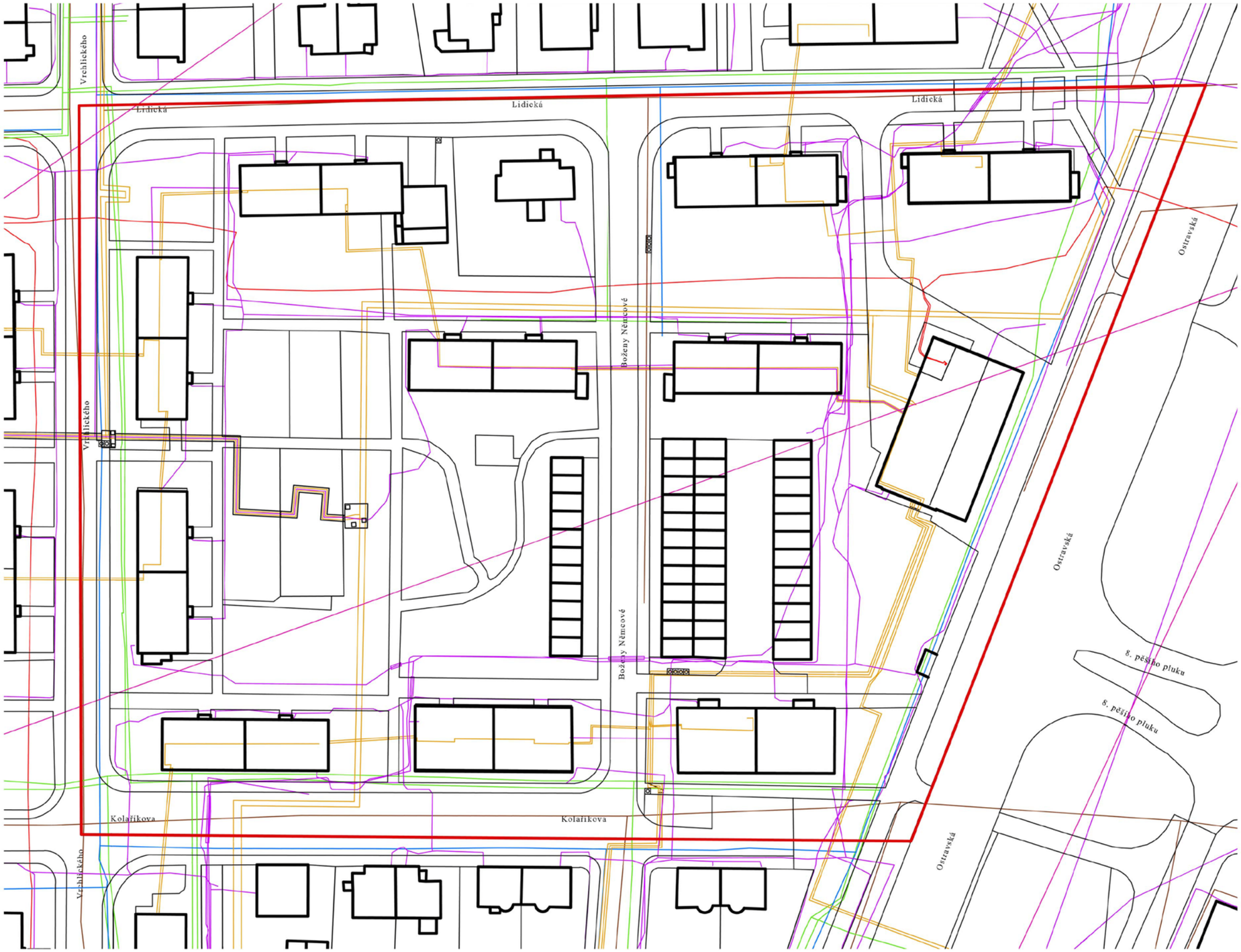

LEGENDA:

- ČOV A ČERPACÍ STANICE
- ZÁSOBENÍ VODOU
- ELEKTRICKÝ OBJEKT
- ELEKTRARNA
- PLYNOVÉ OBJEKTY
- TEPELNÉ OBJEKTY
- TELEKOMUNIKAČNÍ ZAŘÍZENÍ
- KANALIZACE
- VODOVOD
- EL. VEDENÍ
- PLYNOVOD
- TEPLOVOD
- TELEKOMUNIKACE
- RADIOREOVA TRASA
- KATASTRALNÍ MAPA
- AUTOMATICKÁ TLAKOVÁ STANICE
- TEP. PŘEDÁVACÍ STANICE
- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

S

M 1:750

0 5 10 20 50 m

5.8 Obyvatelé

V obytném souboru žije odhadem 700 obyvatel. V rámci analýz řešeného území bylo vypozorováno, že v objektu bydlí všechny věkové kategorie. Nejvíce však převládá věková kategorie obyvatel v důchodovém věku a mladé rodiny s dětmi. Nejmenší podíl tvoří adolescentní jedinci.

5.9 Technické prvky

Parter obsahuje ještě původní rozmístění technických prvků, jako jsou sušáky na prádlo, klepače na koberce, kovové sloupky a zábrany, které jsou volně rozmístěné do plochy. Součástí technického vybavení je také dětské hřiště s kovovými prolézačkami a pískovištěm. Řešení mobiliáře není na tak velké ploše dostačující. Nacházejí se zde pouze čtyři lavičky a jeden odpadkový koš. Osvětlení prostoru je řešeno pouličními lampami rozmístěnými podél chodníků. Kontejnery na tříděný odpad jsou umístěny kolem obslužných silnic, celkově se nachází na třech lokalitách.

5.10 Vegetační prvky

5.10.1 Metodika inventarizace dřevin

V modelovém území byla provedena inventarizace současných vegetačních prvků. Zpracované informace z terénního šetření jsou zpracované ve formě mapy 1:750 a tabulek. Inventarizace zeleně a terénní šetření proběhlo v říjnu a listopadu 2014.

5.10.2 Metodika hodnocení

Inventarizace vegetačních prvků vychází z metodiky Šimek, P. (Vyhodnocení dendrologického potenciálu objektu. Učební texty – koncept. ZF MZLU. Lednice na Moravě. 2013). U jednotlivých dřevinných prvků je zaznamenáno pořadové číslo stromu, keře, skupiny keřů, taxon, výška, šířka koruny, báze koruny, výčetní tloušťka, pěstební tvar, vývojové stádium, fyziologická vitalita, biomechanická vitalita, pěstební opatření a poznámka, ve které je upřesněn aktuální stav. Pro tuto práci je použita zkrácená, upravená forma inventarizace. Jsou zaznamenány hodnoty, které se v praxi nejčastěji používají a jsou nezbytné pro další zpracování projektu.

Hodnocené parametry:

Zkratka vegetačního prvku (VP):

S – strom

K – keř

SK – skupina keřů

Pořadové číslo VP:

Číselné označení složeného vegetačního prvku. Pro každý složený VP je založena samostatná číselná řada.

Pořadové číslo - každý jedinec je v databázi i na výkresové části uveden pod konkrétním pořadovým číslem, číselná řada je průběžná

Taxon - příslušné rodové a druhové pojmenování jedince

Výška - vzdálenost od paty kmene po horní vrchol, měřeno v metrech

Šířka koruny - kolmý průmět koruny k zemi, měřeno v metrech

Báze koruny - zemi nejblíže se nacházející normální výhony s živými listy, údaj vyjadřuje výšku báze v metrech.

Výčetní tloušťka kmene - průměr kmene ve výšce 1,3 m od země, měřeno v centimetrech

Pěstební tvar - označuje vegetační prvek tvarovaný „T“ nebo volně rostoucí „V“.

Vývojové stádium

Charakteristický soubor znaků, který je specifický pro každé věkové stádium stromu. Zastoupení jedinců jednotlivých věkových stadií je základní charakteristikou objektu. Rovněž druh poškození resp. soubor znaků určitého poškození je často vázán nejen na určitý taxon, ale i věkové stadium.

1 - nový jedinec - znaky ujímání, vysoká pravděpodobnost úhynu

2 - ujatý jedinec - dosud nestabilizovaný, obvykle mladý jedinec

3 - stabilizovaný, dospívající jedinec - vlastnosti typické pro dospělé jedince, intenzivní růst

4 - dospělý jedinec - plná schopnost generativní reprodukce, kulminace ročního přírustu

5 - starý až dožívající jedinec - rozměry se blíží maximu, ustávající růst, chátrání až dožívání

Fyziologická vitalita

Životaschopnost organismu žít a obnovovat život v měnících se podmínkách prostředí. Pro její stanovení se využívají tito ukazatelé: olistění, charakter větvení, proschnutí koruny, choroby a škůdci a ostatní ukazatelé.

1 - optimální - bez nebo jen s nepatrnými odchylkami od optima, dlouhodobá existence

2 - mírně snížená - mírné odchylky od optima, předpoklad dlouhodobé existence

3 - středně snížená - výrazné odchylky od optima, existence jedince není bezprostředně ohrožena, střednědobá existence

4 - silně snížená - silné odchylky od optima, existence jedince bezprostředně ohrožena, krátkodobá existence

5 - žádná - bez projevů života

Biomechanická vitalita

Tento aspekt vyjadřuje stupeň možného snížení či ohrožení životaschopnosti z důvodu mechanického selhání jedince. Zahrnuje v sobě současný stav a vývojovou tendenci jedince. Stanovuje se nepřímo, interpretací příslušných projevů, ukazatelů, které vyjadřují současnou odchylku struktury nebo funkce exempláře od optimálních poměrů.

Celkové hodnocení biomechanického aspektu vitality vzniká na základě aspektů: poranění, dřevokazné houby, hniloby a dutiny, chybné větvení, nepříznivé těžiště jedince, nepříznivá geometrie kmenu a koruny, suché části koruny, příznaky v kořenovém systému a jiná poškození

1 - optimální - bez poškození nebo jen s nepatrnými odchylkami od optima, předpoklad dlouhodobého zachování stavu

2 - mírně snížená - mírné poškození, mírné odchylky od optima, předpoklad dlouhodobé existence

3 - středně snížená - výrazně poškozené, výrazné odchylky od optima, existence není bezprostředně ohrožena, předpoklad střednědobé existence

4 - silně snížená - velmi silné poškození a odchylky od optima, existence jedince bezprostředně ohrožena, předpoklad krátkodobé existence

5 - žádná - vyvrácené nebo zlomené exempláře, existence ve stávající podobě ukončena

Sadovnická hodnota

Sadovnická hodnota představuje celkovou hodnotu jedince z pohledu zahradní a krajinářské architektury, vyjadřující současnou a potenciální funkčnost vyplývající z jeho biologických vlastností, tedy především kombinace taxonu (včetně jeho vhodnosti na dané stanoviště), dendrometrických veličin, architektury nadzemní části, stáří a obou aspektů vitality.

1 - červená - velmi hodnotný strom, typický habitus, vzrostlý, zcela zdravý a nepoškozený, plně vitální a dlouhodobě perspektivní

2 - modrá - nadprůměrně hodnotný, dlouhodobě perspektivní, jen mírné nedostatky

3 - zelená - průměrně hodnotný, habitus odchýlený od normálu, poškození a choroby neovlivňují vitalitu, středně době až dlouhodobě perspektivní, mladé dřeviny nedosahující charakteristického habitu

4 - hnědá - podprůměrně hodnotný, podstatně snížená vitalita, předpoklad krátkodobé existence

5 - žlutá - velmi málo hodnotný, chybí předpoklady i krátkodobé existence

Pěstební opatření

Návrh pěstebního opatření je součástí inventarizační tabulky.

K - kácení

OV - odstranění výmladků - Odstranění nevyužitelných, zahušťujících výmladků, Podpora cílové struktury jedince

RO - řez opravný - Oprava struktury koruny s cílem odstranit nebo zmírnit nedostatky vzniklé zanedbáním nebo nesprávným provedením řezu výchovného, dlouhodobá stabilita jedince.

OS - Ořez suchých větví - Omezit vliv suchých či usychajících větví na živou část jedince a případné negativní působení jedince na okolí. Prevence a zajištění provozní bezpečnosti.

5.10.3 Výsledky inventarizace

Z dendrologického průzkumu vyplývá, že se na zájmové ploše nachází 128 kusů stromů, 24 skupin keřů a 10 solitérních keřů. Největší zastoupení zde mají druhy *Betula pendula*, *Tilia cordata* a *Acer platanoides* 'Globosum'. Keřové patro z největší části tvoří *Ligustrum vulgare, Forsythia intermedia a Syringa vulgaris*. Většina hodnocených dřevin – 83% spadá do třetí kategorie sadovnické hodnoty – průměrně hodnotný jedinec. Z vývojového stádia jsou zde zastoupeny téměř všechny skupiny, chybí pouze pátá věková kategorie. Největší zastoupení z hlediska vývojového stádia má skupina 3 - stabilizovaný, dospívající jedinec, který má v ploše podíl 74 %. U jedinců, se kterými se nadále počítá v kompozici, bude provedeno příslušné pěstební opatření. Jedinci, kteří jsou ve špatném zdravotním stavu nebo nevyhovují navrhované kompozici, budou odstraněni.

	Sadovnická hodnota				
Vývojové stádium	**SH1**	**SH2**	**SH3**	**SH4**	**SH5**
VS1	Mladé perspektivní			Mladé neperspektivní	
VS2					
VS3					
VS4	Staré perspektivní			Staré neperspektivní	
VS5					

Tabulka 1. Výsledky inventarizace

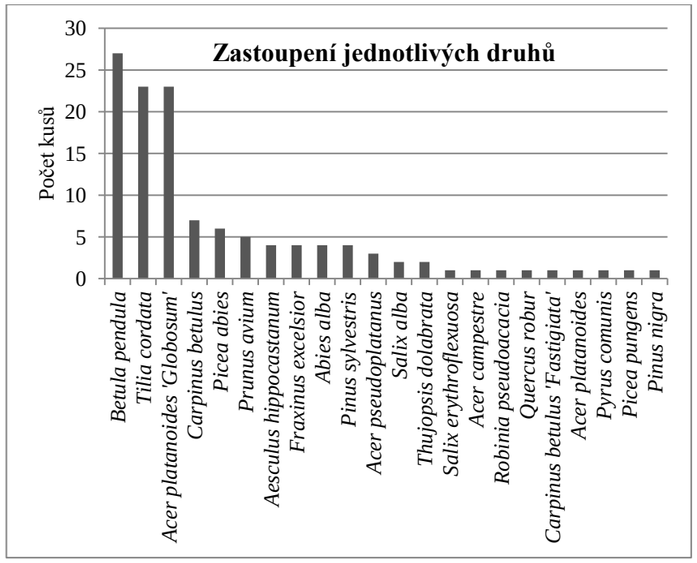

Graf 1. Množstevní zastoupení jedinců

	SH1	SH2	SH3	SH4	SH5
VS1			5		
VS2			25		
VS3			77	17	
VS4			4		
VS5					

Tabulka 2. Výsledky inventarizace

	SH1	SH2	SH3	SH4	SH5
VS1	84%			13%	
VS2					
VS3					
VS4	3%			0%	
VS5					

Tabulka 3. Procentuální zastoupení výsledné inventarizace

INVENTARIZACE ZELENĚ

6. NÁVRHOVÁ ČÁST

Koncepce řešení vybraného prostoru vychází ze současných tendencí tvorby prostoru v obytných souborech a to rozčlenění plochy na polosoukromou a veřejnou. Idea návrhu se snaží zachytit a vytvořit příjemný prostor pro obyvatelé sídliště a dát jim možnost se ve vybrané části seberealizovat a díky tomu si získat kladný vztah k danému místu. Myšlenka se snaží zachytit potřebu člověka žít ve městě, ale bydlet v soukromé zahradě.

Polosoukromou obytnou část zde tvoří „venkovní pokoje“, které jsou umístěny před každý obytný dům a vycházejí z jeho dispozice. Tyto venkovní prostory jsou rozčleněny na dvě části a od okolí je dělí stěna ze stříhaného živého plotu (1,5 m). Každá z těchto částí se liší formou jejich využití.

První část je zaměřena na aktivní využití volného času. Náplň jednotlivých ploch tvoří komunitní zahrádky, dětská hřiště a venkovní sportoviště. Část s komunitními zahrádkami jsou částečně odděleny od zbylého prostoru nízkým živým plotem (0,7 m). Jejich náplň tvoří vyvýšené záhony (0,5 m), kompostér, uzamykatelná lavice na nářadí, která může sloužit i jako místo pro posezení a samozřejmě přívod vody. Tyto záhony by si obyvatelé bloku mohli každoročně od města za symbolický poplatek pronajmout a pečovat o ně. Nevyužité záhony by byly osázeny letničkami či trvalkami. Zbylou část plochy tvoří dětské hřiště, které je v každé části zaměřeno na aktivity podle věkových kategorií. Jsou tak zastoupena dětská hřiště pro nejmenší, která jsou oddělena od okolní plochy nízkým živým plotem (0,7 m) s brankou, tak pro starší děti, ale také pro dospělé ve formě venkovní posilovny. Jednu z částí tvoří venkovní ohniště s posezením. Druhá část je určena ke klidnému trávení volného času. Tyto prostory jsou ztvárněny jako intimní části s posezením v zeleni doplněné o dřevěné terasy, pergoly a záhony.

Veřejnou část prostoru tvoří obdélníková dlážděná plocha s rastrem stromů, pod jejichž korunami je rozmístěno posezení a fontána. Navržená fontána má tvar půlkoule se čtvercovým půdorysem a je zhotovená z nerezi, stejně jako boční stěny laviček. Zbylou centrální část tvoří volná travnatá plocha, do které nepravidelně vybíhají původní i nově vysázené stromy v okolí Ostravské ulice. Pod korunami těchto stromů se nachází výtahová šachta z podzemních garáží. Tento prostor může být i vhodným místem k venčení čtyřnohých mazlíčků.

Předzahrádky domů tvoří mírně vyvýšené záhony, které částečně vytvářejí soukromější předprostor domů doplněné posezením. K tomu je uzpůsoben i typ a formát dlažby, který je odlišen od ostatních zpevněných ploch a má navozovat pocit „už jsem doma“.

Z hlediska dopravní situace jsou z plochy odstraněny garáže a veškerá doprava probíhá okolo obytného souboru. Na ulici Kolaříkova je vytvořeno kolmé parkovací stání doplněné lehkou konstrukcí s popínavou rostlinou. Mezi jednotlivým stáním je vždy vysázen strom, jehož nasazení koruny bude minimálně 3 metry. Na ulici Vrchlického jsou parkovací místa uzpůsobena prostoru, proto se zde jedná o podélná stání opět doplněná lehkou konstrukcí. Zbylá parkovací místa jsou umístěna v podzemních garážích, které pojmou až 126 parkovacích míst. Vjezd do podzemních garáží je navržen z ulice Kolaříkova a výtahová šachta se schodištěm je umístěna do lokality k Ostravské ulici.

Pro kontejnery na odpad jsou navržena krytá stání od okolí oddělená plochou živého plotu. Na ulici Kolaříkova jsou umístěny podzemní kontejnery na tříděný odpad.

Chodníky a zpevněné plochy vycházejí z hlavních tras chodců a také z původní dispozice. U domu je navržená dlažba z žulové kostky 4/6, pro pochozí chodníky je navržena žulová dlažba o rozměrech 20x30 cm a pro centrální část prostoru dlažba 60x60 cm.

V návrhu je využita původní vegetace, která je doplněna o stávající druhy. Do stávající kompozice jsou doplněny taxony, jako jsou *Aesculus carnea*, *Sorbus aria*, *Sorbus torminalis* a okrasné jabloně *Malus* ‘Professor sprenger‘. Pro centrální část území, kterou tvoří rastr stromů je zvolen taxon *Acer campestre* ‘Elsrijk‘. K vytvoření živých stěn je zvolen *Carpinus betulus.* K popnutí pergol a jednoduchých konstrukcí jsou zvoleny taxony jako: *Lonicera henryi*, *Lonicera japonica* a *Wisteria sinensis.*

Cílem návrhu je vytvořit příjemný prostor pro obyvatele vybraného obytného souboru. Tento koncept řešení by bylo možno opakovat i do zbylé části sídliště, které pochází ze stejného období.

7. VÝSLEDKY A DISKUZE

Největším problémem, se kterým se při navrhování urbánních prostor musíme potýkat, je dopravní provoz a parkování. Většina obytných souborů a sídlišť se stavěla v době, kdy byl automobil vzácností. V dnešní době je automobil spotřebním zbožím a ze statistických údajů vyplývá, že vlastníkem automobilu v České republice je každý druhý obyvatel. Ze statistik také vyplývá, že každoročně počet automobilů narůstá. Zvýšený počet automobilů ve městech se stává závažným urbanistickým problémem, který negativně ovlivňuje vzhled a fungování veřejných prostorů. Otázkou je, jak se s tímto trendem vypořádat, když máme k dispozici pouze omezený prostor? Jako řešení se nabízí výstavba parkovacích domů a podzemních garáží. Další variantou, která by se ve městech dala uplatnit je zkvalitnění MHD a cyklistické dopravy a tím docílení snížení poptávky po parkovacích místech.

S tím souvisí jeden z hlavních problémů českých sídlišť, což jsou garáže a jejich umístění v rámci měst, technický stav a negativní působení na okolí. S tímto problémem se potýká i modelového území, ve kterém jsou garáže umístěny v ulici Boženy Němcové. Vzniká otázka, zda tyto nevzhledné stavby, které zabírají značnou část území zanechat nebo zbourat a jakým způsobem k nim přistoupit, když se jedná o soukromý majetek a z toho vyplývající následky, které by vznikly jejich odstraněním? Kompenzovat majitelům zrušené budovy jiným hmotným majetkem nebo je na místě zanechat a tvářit se že tento problém neexistuje? Na vybrané lokalitě je zvolena varianta jejich odstranění a přesunutí do podzemí, protože zbytečně zabírají velkou část území, která se dá využít mnohem kvalitnějším způsobem.

Další otázkou do diskuze je potenciál a využití srážkové vody. Současná situace v hospodaření s dešťovou vodou se dostatečně nezabývá jejím potenciálem. Současné snahy se zabývají spíše, jak co nejefektivněji a nejrychleji odvést srážkovou vodu do kanalizace. Protože se území nachází v srážkově nejbohatším území České republiky, na návětrné straně Beskyd, kde roční srážkový úhrn činí 911 mm. Stálo by za uvážení, jak tuto vodu dále zpracovat a využít v rámci města i řešeného území. V modelovém území by se tato voda dala jímat do podzemního rezervoáru a dále by mohla být opodstatněně využita k zavlažování trávníku a záhonů, místo toho aby končila v městské kanalizaci.

8. ZÁVĚR

Ať už město Frýdek-Mísek bylo v minulosti jakkoliv poničeno, my se v současnosti musíme s těmito následky vypořádat a pokusit se o zlepšení stávající situace. Obytný soubor ve Frýdku-Místku, který byl vybrán jako modelové území, je místem, kde žije přibližně 700 obyvatel. Je to prostor, který v současné době není nijak koncipován a jedná se spíše o volný prostor mezi budovami. Cílem práce bylo navrhnout koncept řešení modelového území s důrazem na splnění očekávání a požadavků, které se v dnešní době kladou na veřejný prostor v tomto typu obydlí.

Navržený prostor by měl být prostorem, se kterým by se všichni obyvatelé bloku identifikovali a rádi v něm trávili svůj volný čas. Neměl by být prostorem, kterým každodenně jen procházejí, ale ve kterém bydlí.

Navrhovaná koncepce řešení se snaží zachytit potřeby obyvatel sídliště a vytvořit soubor různorodých aktivit, jak pro aktivní, tak pasivní trávení volného času. K tomuto cíli využívá prvky zahradní architektury, které dokáží jednoduše a efektivně vyřešit členění a funkce prostoru pomocí živého materiálu, který se během roku i v rámci většího časového horizontu mění a nezůstává statický.

9. SOUHRN

CZ

Předmětem bakalářské práce „Studie řešení veřejného prostoru ve vybraném obytném souboru“ je vypracování koncepčního řešení části sídliště Kolaříkovo ve Frýdku-Místku. Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou, analytickou a návrhovou. Teoretická část se zabývá historickým vývojem obytných souborů a jejich problematikou. Tato část je doplněna o kapitolu, která se zabývá současnými domácími i zahraničními tendencemi. Analytická část obsahuje zpracované analýzy, které popisují současný stav a problémy místa. Návrhová část zahrnuje zpracovanou studii vybraného prostoru ve formě situace, perspektiv, řezopohledu a detailů doplněnou popisem.

EN

The subject of the bachelor thesis "Study of solving public space in selected residential complex" is to develop a conceptual solution for part of the settlement Kolaříková in Frydek-Mistek. The bachelor thesis is divided into theoretical, analytical and design part. The theoretical part deals with the historical development of residential complexes and their problems. This section is supplemented with a chapter that deals with the current domestic and international trends. The analytical part contains an analysis that describes the current status and problems of space. Design part involves processed the selected study area in the form of the situation, perspectives, sections and details supplemented description.

Klíčová slova

Architektonická studie, Obytný soubor, Veřejný prostor

Key words

Architectural study, Residential komplex, Public space

10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Knižní zdroje

CULEK, Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s.

GORYCZKOVÁ Naďa, STRAKOŠ Martin, ŠLAPETA Vladimír, VYBÍRAL Jindřich a KUBAČÁKOVÁ Markéta. *Slavné vily Moravskoslezského kraje.* 1. vyd. v jazyce českém. Praha: Foibos, 2008, 197 s. ISBN 978-80-87073-09-4.

HRŮZA Jiří, ZAJÍC Josef. *Vývoj urbanismu*. 1.vyd. Praha: ČVUT, 1999, 191-373 s., [137 s.] příl. ISBN 80-01-01549-1.

KOCH Wilifried. *Evropská architektura: encyklopedie evropské architektury od antiky po současnost*. 1.vyd. Praha: Ikar, 1998, 551 s. ISBN 80-7202-388-8.

KUČA Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku /*. 1.vyd. Praha: Libri, 1996, 874 s. ISBN 80-85983-13-3.

MUSIL Jiří, LÉROVÁ Irena. *Lidé a sídliště*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985, 333 s.

PEJCHAL Miloš. *Použití rostlin v panelových sídlištích - Studijní materiál pro předmět Použití rostlin, MZLU v Brně*, Ústav biotechniky zeleně v Lednici, 2007.

PEJCHAL Miloš. *Zásady a metodika navrhování dřevinných vegetačních prvků, Studijní materiál pro předmět „použití rostlin“, MZLU v Brně*, Ústav biotechniky zeleně v Lednici 2004.

POLEŠÁKOVÁ Marie a kol. *Regenerace panelových sídlišť - katalog příkladů za rok 2001*. Ústav územního rozvoje Brno. Brno 2003. s. 11.

QUITT Evžen. *Klimatické oblasti Československa*. Praha: Academia, 1971, 73 s., [5] s. obr. příl.

SCHMEIDLER Karel. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě.* Vyd. 2. Brno: Zdeněk Novotný, 2001, 292 s. ISBN 80-238-6582-x.

SOUČEK Vladimír, ŠONSKÝ Drahoslav. *Zeleň v nových obytných souborech*: [Investice do rozvoje vzdělávání, reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]. Praha: MON, 1981, 118 s.

Práce a studie Muzea Beskyd – Společenské vědy, číslo 24, Frýdek-Místek 2012, ISBN 978-80-86166-34-6.

ŠIMEK Pavel. *Vyhodnocení dendrologického potenciálu objektu. Učební texty – koncept*. ZF MZLU. Lednice na Moravě. 2013

ZADRAŽILOVÁ Lucie. *Domov na sídlišti: mýtus nebo realita? in Husákovo 3+1. Praha*, VŠUP, 2007. ISBN 80-86863-21-2, s. 40-41.

Elektronické zdroje

A05, Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou [online]. Dostupné z: http://www.a05.cz/projekty/2306-vnitroblok-za-zizkovskou-vozovnou [cit. 2015-11-03]

Ackermannbogen [online]. Dostupné z: http://www.zukunft-findet-stadt.de/zukunft/download/ausstellung/projects/031/index.html[cit. 2015-11-03]

Ackermannbogen Neues Wohnen in Schwabing [online]. Dostupné z: http://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Referat-fuer-Stadtplanung-und-Bauordnung/Projekte/Ackermannbogen.html [cit. 2015-11-03]

Demografické údaje města [online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/obcan/glosa-vedeni-mesta/4079804-demograficke-udaje-naseho-mesta.html cit. [2015-05-03]

Hammarby Sjöstad Stockholm [online]. Dostupné z: http://en.urbarama.com/project/parterre-with-surrounding-blocks-in-the-hammarby-waterfront-residential-area [cit. 2015-30-03]

Historie Frýdku-Místku online]. Dostupné z: http://www.architectureweek.cz/clanky/frydek-mistek-86.html [2015-01-02]

Hydrologie Frýdek-Místek podmínky [online]. Dostupné z: http://mapy.frydekmistek.cz/tms/mufm_uap/index.php?client_type=map_resize&Project=TMS_MUFM_UAP&client_lang=cz_win&interface=tmv&Theme=clear_sel cit. [2015-05-03]

Informace o městě [online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/o-meste/informace-o-meste/ [cit. 2015-04-02]

OBERSTEIN Ivo, CACH Jan. *Názvosloví urbanismu a územního plánování.* Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“. [online]. Dostupné z: http://www.uur.cz/slovnik2/default.asp?action=hl_retezec [cit. 2015-11-03]

Obytný komplex na Vackově [online]. Dostupné z: http://www.unitarch.eu/aktuality/rezidencni-komplex-na-vackove-dokoncen/ [cit. 2015-11-03]

Obytný soubor na Vackově - Alfarezidence [online]. Dostupné z: http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=3958 [cit. 2015-11-03]

Přírodní podmínky [online]. Dostupné z: http://www.historickasidla.cz/dr-cs/64-frydek-mistek.html cit. [2015-04-02]

Půdní podmínky online]. Dostupné z: http://www.frydekmistek.cz/cz/o-meste/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/puda/ cit. [2015-05-02]

Rezidence Nová Karolina Dostupné z: http://www.gemodevelopment.cz/rezidence-nova-karolina-d16.html [cit. 2015-15-03]

Rezidence Nová Karolina Dostupné z: http://www.rezidence-novakarolina.cz/okoli-projektu.html [cit. 2015-15-03]

Seweco Hammarby Sjöstad [online]. Dostupné z: www.sweco.se/Global/.../Hammarby_sjostad_low.pdf [cit. 2015-30-03]

Teardrop park [online]. Dostupné z: http://www.asla.org/2009awards/001.html [cit. 2015-11-03]

Veřejný prostor. [online]. Dostupné z: http://www.la-ma.cz/?p=145 [cit. 2015-11-03]

Vnitroblok za Žižkovskou vozovnou [online]. Dostupné z: http://www.praha3.cz/public/67/b5/4a/186047_86069__19._06._2011___TZ_Vnitroblok_na_Prazacce_se_zmenil_v_zelenou_oazu.pdf [cit. 2015-11-03]

Výpis z katastru [online]. Dostupné z: http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/ [cit. 2015-04-02]

Zásady a pravidla územního plánování: Názvosloví. Brno: VÚVA, 1983. [online]. Dostupné z: http://www.uur.cz/slovnik2/default.asp?action=hl_retezec [cit. 2015-11-03]

http://earth3dmap.com/maps/

http://kontaminace.cenia.cz/

11. SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

Graf 1. Množstevní zastoupení jedinců

Obrázek 1. Předprostor obytného souboru: Jurečková 2015

Obrázek 2. Vnitřní část s dětským hřištěm: Jurečková 2015

Obrázek 3, 4. Vnitřní polosoukromý prostor s jezírkem: Jurečková 2015

Obrázek 5. Polosoukromý prostor: http://www.archiweb.cz/Image/stavby/prazske/vackov265.jpg

Obrázek 6. Dětské hřiště: Jurečková 2015

Obrázek 7. Vnitřní prostory obytného souboru: http://stavbaweb.dumabyt.cz/files/files/2012_07/Alfarezidence/Vackov-03.jpg

Obrázek 8. Vnitřní prostory obytného souboru: Jurečková 2015

Obrázek 9 – 14.: Jurečková 2015

Obrázek 15 – 20.: Jurečková 2014

Obrázek 21: https://farm1.staticflickr.com/159/361774914_96b0116f40.jpg

Obrázek 22: http://www.landezine.com/wp-content/uploads/2009/07/001_02.jpg

Obrázek 23: https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/21/ef/3e/21ef3ec39e1ff6eedafead52d3889342.jpg

Obrázek 24: https://landperspectives.files.wordpress.com/2012/08/teardrop-park-1.jpg

Obrázek 25: http://s3-media1.fl.yelpassets.com/bphoto/al58HqwxYibk_mt1i7IqXA/o.jpg

Obrázek 26: http://www.specialdesignconstructions.com/public/data/image/reference/mirror-teardrop-park-1--92.jpg

Obrázek 27: http://www.solaripedia.com/images/large/3376.jpg

Obrázek 28: http://en.people.cn/mediafile/200911/04/P200911041703112248031535.jpg

Obrázek 29: https://c1.staticflickr.com/5/4123/4920173724_dc8915b02e_b.jpg

Obrázek 30.: https://farm4.staticflickr.com/3405/3606496403_3e9c8f9af5_b.jpg

Obrázek 31.: http://images.publicradio.org/content/2009/07/07/20090707_hammarby_sjostad_33.jpg

Obrázek 32. Mapa lokalizace

Obrázek 33. Graf počtu obyvatel

Obrázek 34. Nákres stavby: http://www.novinky.cz/bydleni/tipy-a-trendy/228147-dum-rodiny-rezisera-macourka-mel-vsechny-vymozenosti-moderniho-bydleni.html

Obrázek 35 - 40.: Archiv města Frýdek – Místek

Obrázek 41 – 51.:
http://vademecum.archives.cz/vademecum/searchlink?fcAr=227202010&fcDb=10039

Tabulka 1,2. Výsledky inventarizace

Tabulka 3. Procentuální zastoupení výsledné inventarizace

12. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Inventarizační tabulky

Příloha 2 – Situace 1:500

Příloha 3 – Detaily 1:200

Příloha 4 – Ptačí pohled

Příloha 5 – Perspektivy

Příloha 6 – Řezopohled 1:200, Dopravní situace 1:200, Detaily